

## ELŐFIZETÉS.

## HELYBEN:

Egy évre ..... 25 korona.  
Fél évre ..... 14 korona.  
Egy negyed évre .. 7 korona.  
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

## VIDÉKEN:

Egy évre ..... 32 korona.  
Fél évre ..... 18 korona.  
Egy negyed évre .. 9 korona.  
Egy hónap ..... 2 k. 80 f.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP,

## SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyenlítő  
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

## KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.

József főherceg-ut 28. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:  
Stauber József.

Kedd, február 6.

## A 30-as vadászok bravurja.

Budapest, február 5. (Hivatalos.)  
A főhadiszállás jelenti:

## Keleti haretér:

Ellenséges osztagokat, amelyek Brzezanytól délnyugatra fekvő állásaink ellen előre tapogatóztak, tüzelésünkkel elűztünk.

## Olasz haretér:

Tegnap reggel a 30-ik tábori vadászszázalaj egyik osztaga behatolt a Plöcken-szorostól nyugatra (Krnigerinc) fekvő állásba és egy tisztet és 28 főnyi legénységet elfogott, egy géppuskát, egy aknavetőt és több puskát zsákmányolt. Az ellenség elfoglalt védelmi műveinek elpusztítása után vadászaink, anélkül, hogy említésre méltó veszteségeket szenvedtek volna, visszatértek saját állásaikba. Egyéb jelentős esemény nem volt.

## Délkeleti haretér:

Változatlan. Eőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Angoloktól visszaszerezett árkok.

Berlin, február 5. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

## Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

Az Ancre északi partjától a Sommeig erős tüzérségi tűz mellett néhány szakaszon gyalogsági harcok is folytak. A Beaucourtól keletre fekvő árkok legnagyobb részét ellentámadással visszaszereztük az angoloktól. Ez alkalommal kereken egyszáz fogoly maradt kezünkön. Délután Beaucourtól északra meghiusult egy heves angol támadás. Ejjel Grandecourtól egész a Pyse-től délre fekvő vidékig nagy erők ismételt rohamot intéztek állásaink ellen. A Beauloncourtól Gueudecourtba vezető ut mentén is harc folyt. A Sommetől délre rohamcsapataink több mint 20 franciát és angolt hoztak magukkal az ellenséges vonalokból.

## Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Narajowka mentén kis orosz osztagok bizosító csapataink ellen előretapogatóztak. Tüzeléssel visszavertük őket.

József főherceg vezérezredes arcvonala és Mackensen hadseregének

## A vég kezdete.

„Amíg ellenségeink a mi életünkre törnek és embertelen tervüket mindenáron keresztül akarják vinni, addig mi nem várhatjuk tétlenül az eseményeket” — mondta ma a képviselőházban a miniszterelnök, amikor bejelentette, hogy Amerika megszakította Németországgal a diplomáciai viszonyt. Velünk, Ausztria-Magyarországgal még fenntartotta az Egyesült Államok kormánya a barátságos viszonyt, a mi követünk még nem kapta meg a diplomáciai utilatit, azonban ki tudja, vajon holnap nem ugyanaz a sors éri-e őt is, mint német kollégáját? Ám ez még nem volna ok arra, hogy pillanatig is kétségbeesünk. Jó, szakítsák meg velünk az eddigi összeköttetést azok az államok, amelyek barátainknak hazudták magukat, de alattomban ellenségeink sikerét igyekeztek előmozdítani. A diplomáciai viszony megszakítása még nem jelenti a semlegesekkel való háborút, hangoztatta ma Tisza István gróf a képviselőházban és az egész parlament zúgó helyesléssel kísérte szavait, amikor tudtul adta, hogy becsúszott ellenségeink leggaládabbja, az ártatlan gyermekek és szenvedő anyák, hőhőrának undok szerepére vállalkozott Anglia belekényszerített bennünket a kiméletet nem ismerő buvárhajó harcba.

S mi lesz ennek a következménye? Némelyek szorongó érzéssel adják meg rá a választ: talán háboruba keveredünk az európai semleges államokkal. Ez ugyan még nem bizonyos, azonban egyáltalán nem tartozik a lehetetlenségek közé. De hiszen diplomáciánk bizonyára számított arra az eshetőségre is, hogy meg kell még birkoznunk ama hatalmakkal is, amelyek eddig ügyes fondorkodással a béke kenetes szavú papjainak mondták magukat, de amelyekről most kiderül, hogy a szelid olajág helyett mérges beléndeket szorongattak vérese-karmaik között. A közmondás jól bevált Wilson szereplésénél. Hasonlatos ő ahhoz a szinleges jó emberhez, aki úgy szeretné kimenteni a folyóban fulladót, hogy ne legyen tőle vizes a keze. A fulladó békét elhagyja merülni és víz helyett vér tapad a kezéhez. A mi vérünk, vagy saját népének vére? Mi már mindenre elkészültünk. A 32 hónapos küzdelem megedzett bennünket és a még hátralévő szenvedést hősi lélekkel tűrjük a közelgő béke és a biztos győzelem tündöklő reményében.

nál a helyzet csekély tüzérségi tűz és előtéri ütökzetek mellett változatlan.

## Macedóniai hadszíntér:

Ninos ujság. Ludendorff, első főszállásmentő. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## LEGUJABB.

Ejjel 2 óraker érkezett  
telefonjelentés.

## Miköz szakit Amerika

a monarchiával.

— Japán megszállta Szibéria egy részét. —

Bécs. Az osztrák-magyar és az amerikai viszonyban eddig semmiféle változás nem állott be. A bécsi amerikai nagykövetség eddig nem kérte ki utleveleit és valószínűnek tartják, hogy a legközelebbi napokban ilyen lépés nem is várható. A helyzet végleges megítélésénél különböző momentumok hiányoznak. Mindenekelőtt a kongresszus állásfoglalását nem ismerik. A kongresszusnak számos jelentős tagja a háború alatt ismételtentellenes magatartást tanúsított. Az azonban, hogy most milyen arányban állanak a kongresszusban a németbarátok és németellenesek, nem tudják. Nem tartják kizártnak, hogy Wilson álláspontját a kongresszus is magáévá teszi.

Berlin. Az amerikai nagykövetség tizenháromezerben állapította meg a Németországban élő amerikai állampolgárok számát.

Londonból jelentik: Lloyd George a legközelebbi napokban Pétervárra utazik, ahol fontos tanácskozásokat folytat vezető államférfiakkal. Ennek oka az, hogy Anglia és Oroszország között kétségtelenül ellentétek vannak, amelyek részben katonai, részben pénzügyi természetűek. Anglia szemére veti Oroszországnak, hogy ő volt az oka az olánok vereségének, viszont Oroszország Angliát azzal vádolja, hogy nem gondoskodik az ő munició ellátásáról.

Budapest. A Kövess hadsereg főhadiszállásáról jelentik: Megbízható jelentések szerint a japánok a kelet-szibériai vasutak egy részének őrzését átvették, azért mert az orosz vasuti személyzet csekély száma miatt a japán ágyú és munició szállítások veszélyeztetve vannak. Azt hiszik, hogy Japánt majd nehezen lehet Kelet-szibériából eltávolítani és hogy számos előnyök fejében lesz csak hajlandó a megszállt területeket kiüríteni. A cenzura megtiltotta az orosz sajtónak, hogy ezt a kérdést szóvá tegye.

# Fuzió az Aradi Első Takarékpénztár és a Magyar Általános Hitelbank között

(A pénztintézet közgyűlése. — Az igazgatóság új tagjai. — Elismerés Ottenberg Tivadar udvari tanácsos vezérigazgatónak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Első Takarékpénztár és a Magyar Általános Hitelbank tegnap óta a legszorosabb és Arad város gazdasági életére elhatározó jelentőségű fuzióra léptek.

Az Aradi Első Takarékpénztár tegnap tartott közgyűlése kiemelkedett a szokásos keretektől, mert nemcsak egy lényeges sikertüneti év eredményének beszámolására adott alkalmat az igazgatóságnak és az intézet országos nevű vezérigazgatójának, Ottenberg Tivadar udvari tanácsosnak, hanem mert alapjait rakta le egy új gazdasági fejlődésnek és kaput nyitott egy új korszaknak, amely az Aradi Első Takarékpénztárt az egész délvidék ipari és kereskedelmi élet dús forrásává, életadó, friss vérkeringéshez segítő empóliumává tette. A nevezetes események szemtanúi és részesei azzal a meggyőződéssel távoztak, hogy Ottenberg vezérigazgató nagy képességének, gazdasági zsenijének, a produktív munka emelésének kezű szervezőjének nemcsak a bank részvényesei tartoznak elismeréssel, hanem mindenki, ahinek Arad város fejlődése közel esik kölkehez.

A Magyar Általános Hitelbank nagy perspektívákhoz szokott vezető férfiai, akik tegnap óta szoros kapcsolatba kerültek ennek a városnak életével, bizonyára örömmel látták, hogy Arad polgárai mennyi megértéssel és a szobor jövőbe vetett megingathatlan hittel és reménnyel tekintenek a nagy alkotás szüretére, amelynek inaugurálása minden előgátlással és hazája felvirágzását óhajtó magyar ember lelkében örömtűzket gyújtott.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

(Elnöki megnyitó.)

Ottubay Károly a takarékpénztár elnöke kevéssel tíz óra után nyitotta meg a közgyűlést. Bejelenté, hogy az intézet pénztáránál 248 részvényes által 4635 darab részvény tételre le és pedig 2116 szavazat és 309 meghatalmazott, melyek összesen 3115 szavazatot képviselnek. A közgyűlésen megjelent 96 részvényes 1778 szavazattal, tehát a közgyűlést határozatképesnek jelenti ki. A jegyzőkönyv vezetésére Szirmay Károly főkönyvelőt, hitelesítésére pedig Lakatos Ottó dr.-t és Múlek Lajos dr.-t kéri fel. Ezután megnyitó beszédében utal arra, hogy amikor az intézet működésének múlt évi eredményét átnézik, ki kell említenie, hogy a közgyűlés tárgysorozata között szerepel az igazgatóságnak egy nagyleltossága, az intézet jövőjére súlyosan kiható javaslat, amely a pénztintézet saját tőkének felemelését mellett a Magyar Általános Hitelbankkal való szoros viszonyt a közgyűlés általi jóváhagyását célozza. Ismert tény, hogy a fűvéri pénztintézetek működésük körét a legutóbbi időben a vidékre is kiterjesztették, hogy a kedvező konjunkturát ott is hasznukra fordíthassák. Ez az irányzat Araddal szemben is megnyilvánult és állandóan hallunk most is fűvéri pénztintézeteknek olyan kísérleteiről, melyek Aradon egy líók intézet felállítására irányulnak. Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága felismerte idejekorán a helyzetet és megteremtette a Magyar Általános Hitelbankkal a szoros viszonyt. Reméljük kell megállapítania, hogy ezzel az intézet saját tőkéit húszmillió koronára tognak emelkegni és meg kell jegyeznie azt is, hogy ennek a viszonynak megteremtésénél az intézet vezetősége házárólag a részvényesek érdekeit tartotta szem előtt és teljes függetlenséget és autonómiát biztosított az intézet számára. Ez a művelési módot nyújt arra is, hogy az intézet vezető

pozícióját nemcsak, hogy megtartsa továbbra is, hanem azt jelentős mértékben fejlessze és erősítse. Megemlíti azt is, hogy legobbán az bizonyítja, hogy a közönség milyen rokonszenvvel fogadta ezt a tranzakciót, hogy a takarékpénztár részvényesinek értéke hirtelen emelkedni kezdett és ma azok is nagy kereslet tárgyat képezik. Ennek a reményének ad kifejezést, hogy a viszony megteremtésére vonatkozó javaslatot a közgyűlés egyhangúlag fogja magáévá tenni.

Röviden vázolja aztán az intézet múlt évi működését, mely minden tekintetben kitűnően sikerült. Szomorú kötelességet teljesít, amikor bejelenti, hogy az intézet két érdemes tisztviselője, Farkas Károly és Eckhardt István elhunyt. Ez utóbbi hazaüti kötelességének teljesítése közben lelt hősi halált. Megemlékezik az intézet többi halottjairól is. Kegyeletes szavakkal parentálja el Steiner Jakabot, a választó bizottság tagját, Kocsándor Ignácot, az igazgató választmány tagját és Goldschmidt Miklóst a felügyelő bizottság póttagját. Indítványozza, hogy a közgyűlés az intézet halottainak emléket jegyzőkönyvben örökítse meg. Végül felkéri Ottenberg Tivadart az igazgatósági jelentés felolvasására.

(Az elmúlt év eredményei.)

Ezután Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, az intézet vezérigazgatója előterjesztette az igazgatóság jelentését, közben Ottubay Károly elnököt a közgyűlés további vezetésében Párecz György igazgató váltotta fel.

Az igazgatóság jelentése meleg szavakkal parentálta el hazánk fenköltlelkű, dicső uralkodóját I. Ferenc József királyt. Az ő világzartó elismert bölcsesége megteremtette alapját annak a gazdasági fejlődésnek, melynek mértékét mi sem jellemzi jobban, minthogy ez az ország immár harmadik éve saját erővel utalva sikeresen tudja megállani a világháború hatalmas anyagi erőpróbáját. Majd új uralkodónk IV. Károly király trónralépéséről és erőszerről szólt, melyek reményt nyújtanak arra, hogy gazdasági hatadásunk ő azzal hatalmasan fogja szárnyait kibontani. Megemlékezett a jelentős azokról a tervekről, melyeket elegendőnek kihezettetésünkre, gazdasági megemlékezésünkre gondoltak ki s amelyek immár megbiúsultaknak tekinthetők. Az erdélyi betörést méltó szavakkal jellemzi. Amilyen vakmerő volt Románia prédára éhes elhatározása, olyan gyorsan érkezett arra a megtorlás. Kétségtelen azonban, — hangsúlyozza az igazgatóság jelentése — hogyha a háború gazdasági viszonyai nem is adnak aggodalomra okot, mindenestre a legnagyobb gondosságra, elővigyázatra és fegyelmzettiségre intenek bennünket. A lefolyt évi pénzügyi viszonyokat az egyre hatalmasabb arányokat öltő pénzhiányosság jellemezte. Ez a kamatviszonyokat kedvezőtlenül betolyosította. Megemlékezik a jelentés a „Pénzügyi Központ” megalakulásáról, mely meg is kezdte működését. Az Aradi Első Takarékpénztár 68 darab, egyenként 4000 koronáról szóló üzletjegyet vett át. A pénztintézetre kiváló jelentőséggel bírnak az új adótörvények, amelyek az adókulcs felállításával újabb terheket rótt az intézetre. Az elmúlt évben a negyedik és ötödik hadikölcsön kibocsátása a háalmával a takarékpénztár a legnagyobb büszkeséggel s a propaganda minden eszközével működött közre a hazafias cél érdekében s ennek eredményeként a negyedik hadikölcsönre 12.400.000 korona, az ötödik hadikölcsönre 8.000.000 korona körül jegyeztek. Ezzel az öt hadikölcsönre összesen 40.000.000 korona jegyzet gyűjtött, amelyen eredményt kevés vidéki pénztintézet tud felmutatni. Az intézet saját értékpapírtára, a részére 2.000.000 koronát jegyzet. Pénzügyi művelésében mindig szem előtt tartotta az igazgatóság a békés időszakok való átmenetét. A gazdasági élet egyik leg-

fontosabb kérdése a valutánk javítása. A kormány valutavédő intézkedései mindene köre üdvös eredménnyel lesznek a jelenlegi ab. tormális állapotokra. Komoly és nagy feladatot jelent hazánkra nézve az Ausztriával kötendő új gazdasági kiegyezés, melynek kell, hogy megoldása országunk megnövekedett terheit megkönnyítse s iparunk fejlődését biztosítsa.

Az intézet múlt évi működését: a betétálladék feltűnő emelkedése jellemzi. Ez bizalom jele ugyan, de a békés idők visszatértevel ez a tőke vissza megy eredeti rendeltetéséhez, ami a takarékpénztáraknál erősen tejszaporodott idegen tőkék csökkenésére fog vezetni. Fel kell készülni tehát a békés idők nagy gazdasági feladataira, s az intézet saját tőkéjének szaporításával megfelelő eszközt teremteni arra, hogy az igényeknek meg tudjon felelni. Ezért tesz a jelentés a közgyűlésnek részleges előterjesztést az alaptőke megfelelő felemelésére és ezzel kapcsolatosan a „Magyar Általános Hitelbank”-kal létesítendő szoros viszony tárgyában.

A betétállomány megközelíti a 34 millió koronát.

A váltótárca álladéka 1916. végén = 25.408,014 korona.

A jelzálog kölcsönök összege 3.555,058 korona volt.

Az amortizációs kölcsönök 10.085,382 korona.

Folyószámla és hadikölcsön előlegek összege 28.370,082 korona az értékpapírokra adott előlegek 298,725 koronára rugott. Az egész 1916. év össziforgalma 872.672,402 korona volt.

(A nyereség felosztása.)

Az 1916-ik évi mérleg szerinti nyereség a múlt évi 61.172 korona 13 fillér elővezetésével együtt 1.218.622 korona. Az alapszabályok 107. §-a rendelkezése szerint ezen nyereségből első sorban levonandó: 1. 10.200 darab 1000 koronás részvény 10.200.000 koronát tévő részvénytőke után 5 százalékos kamat 510.000 korona. 2. A múlt évi 61.172 korona 13 fillér elővezetés és a részvénytőke 5 százalékos kamata levonása után fennmaradó 617.419 koronára 94 fillérből: a) 1 és fél százalék a külön tartalék-alapnak 9711.73 korona, b) 8 százalék jutalék az igazgatóságnak 51.795.92 korona, c) 2 százalék jutalék a vezérigazgatónak 12.948.96 korona, összesen 74.456.68 korona. 3. A felügyelő-bizottság tiszteletdíja fejében 1916. évre 8000 korona. 4. 10.200 darab részvény osztalékának 100 koronára leendő kiegészítésére, feltöltésül 510.000 korona. 5. Adó-tartalék javára 34.000 korona. 6. Jótékony és közhasznú célokra, az igazgatóság rendelkezésére 10.000 korona. 7. Az intézet hivatalnokainak jutalmazására 12.000 korona. 8. Az 1917. évi nyereség-számlára elővezetendő 60.166.44 korona. Összesen az 1916-ik évi mérleg szerinti nyereség 1.218.622.07 korona.

A háborús viszonyok e számok ellenére sem voltak alkalmasak az üzleti tevékenység fokozására. A kimutatott tiszta nyereség valamivel felülmúlja az előző évit s lehetővé teszi, hogy egy tekintélyes összeg átvihető legyen a jövő évi nyereség számlájára és 34000 korona az „Adótartalékba” helyeztessék. Az osztalék annyi, mint az előző évben, vagyis 100 korona. Az intézettel szoros kapcsolatban álló „Polgári Takarékpénztár r. t.” Temesvárott szintén kedvező eredményt ért el. Az elmúlt évben a takarékpénztár átvette a Haditermény részvénytársaság aradi kirendeltségének vezetését, melynél nem annyira az üzleti szempontok voltak az irányadók, hanem hogy lehetővé tétessék a közlemezés zavartalan lebonyolítása. A tisztviselők az elmúlt évben felemelt drágasági pótlékot kaptak. Hadijótékony célra a megszávozott 10.000 koronán felül még 6000 koronát jutattak.

A felügyelő-bizottsági jelentés felolvasása után a közgyűlés az előterjesztett javaslatokat és jelentéseket egyhangúlag elfogadta és a felmentvényt megadta.

(Fuzió a Hitelbankkal.)

Utána Ottenberg Tivadar udvari tanácsos előterjesztette az igazgatóság javaslatát, mely az alaptőke felemeléséről és a Magyar Általános Hitelbankkal való szoros kontaktus megteremtéséről szól és melynek rövid tartalma a következő:

Határozza el a közgyűlés a jelenlegi részvénytőke 1800 darab új részvénynek kibocsátása által 10.200.000 koronáról 12.000.000 koronára leendő felemelését és hogy ezen új részvények összesége a „Magyar Általános Hitelbank”-nak a vele kötött megállapodás értelmében átengedtesse. A részvények kibocsátási árfolyamát darabonként 1800 koronában állapítsa meg, hozzáadva a befizetés napjáig járó 5%-os időközi kamatot és határozza el, hogy a részvények névértékét felülmúló 1.440.000 korona felépítésből 1.000.000 korona a „Tartalékalap”, 240.000 korona a „Külön tartalékalap”, a fennmaradó 200.000 korona pedig a részvénykibocsátással járó összes költségek és illetékek levonása után az „Árfolyamkülönbözeti tartalékalap” javára irassék.

A javaslatához először Műlek Lajos dr. szólalt fel.

#### (Eöszönöt Ottenberg vezérigazgatónak.)

— Minden szavammal — kezdte meg beszédét — és minden mondatommal egy eszmét szeretne kifejezésre juttatni, amely elültölte lelkét akkor, amidőn a most felolvasott jelentéseket végig hallgatta. Azt hiszem, — ugye-mond — nemcsak én magam, hanem az egész közgyűlés és a részvényesek összesége átérzi, hogy az Aradi Első Takarékpénztár életének olyan pontjához jutott, amely a jövő fejlődésének garanciáit, az üzleti ágak kiépítésének teljes biztosítékait foglalja magában. Ma ilyen kérdéseket abból a szempontból, hogy jut-e nekem több, vagy kevesebb, nem szabad bírálni. Abból a szempontból kell az ilyen kérdéseket bírálni, melyet a mai nagy háború közepette nemcsak nagy, de a kis kérdések is maguk után vonnak. Csakis a köz és az összesség szempontjaiból kell megítélni az ilyen nagyfontosságú kérdéseket. Ezen intézet hetvenhat évet töltött el vészben, viharban, háborúban és amely minden körülmények között megtartotta azt az elvet, amelyért alakult, melyet maga elé tűzött ki: megadni a részvényeseknek a tisztességes és az őket megillető nyereséget, a közönségnek pedig az előzékeny kiszolgálást. Látjuk a jelent és a jövőt is, amely garanciát keres és talál abban a nagyfontosságú összeköttetésben, amely most lesz megalapítva. Nekem nem célom a Magyar Általános Hitelbankot dicsérni, mert hiszen aki ismeri ezt a nagy, az ország első pénzügyintézetét, ismeri annak működését is. Dicséri azt önmaga s mi a legnagyobb megnyugvással és örömmel vehetjük ezt az intézkedést. Amikor látjuk a jövő nagy problémáit, és látjuk, hogy ehhez nekünk rendelkezésünkre fog állani a megfelelő anyagi erő, lehetetlen megnyugvással nem fogadni ezt a nagyszabású tranzakciót. Azt hiszi, hogy ezt nem csak a maga nevében, de a részvényesek összesége nevében is kijelentheti. Kéri, hogy fogadja el a közgyűlés az igazgatóság összes javaslatát s s emelje azokat határozattá és egyszersmind tejezzék ki bizalmukat amaz intézet iránt, mely a mi pénzügyintézetünkkel karöltve akarja szolgálni a közönség érdekeit. Fejezze ki a közgyűlés köszönetét az igazgatóságuk és különösen pedig Ottenberg Tivadár vezérigazgatónak, aki időt s fáradságot nem kímélve mindent elkövetett, hogy ezt a nagyszabású alkotást részvényesei érdekében létrehozza s akinek további működésére isten áldását kéri.

#### (Magánérdek a közérdek ellen.)

Tagányi Sándor dr. emelkedett szólásra. Kötelességének tartja nemcsak magával szemben, hanem részvényes társaival szemben is, hogy néhány szóval megvilágítsa minden oldalról ezt a nagy horderejű kérdést. Előszörban az igazgatóság javaslatának indokaival kell foglalkoznia. Kijelenti, hogy amikor részvényes valaki, akkor előszörban üzletember és ha vannak is magasabb érdekek szeméi előtt, először mindig saját érdekeit kell tekinteni. Az intézetnek főfeladata az, hogy megadja a tisztességes nyereséget, de kizárólag azoknak a részvényeseknek, akik az intézet működésében résztvettek, akik hetvenhat éven át gyűjtötték a tőkét. Epen ennek a tőkének a jogával kéri a maga és részvényes társai számára a tisztességes nyereséget. Az autonómia kérdéséhez nem szólhat hozzá, mert a kötött szerződés pontjait nem ismeri, csak egyet kér és ezt

joga van kérni: a vagyonban való becsületes osztozkodást. Arra a kérdésre, hogy mi szükség van a tranzakcióra, mikor az intézet megfelelő tőkével rendelkezik, az igazgatóság javaslatára felel, de ezt nem tartja kielégítőnek. A javaslat azt mondja, hogy erősíteni akarják az intézetet, saját tőkéjét pedig emelni. Abban a formában, ahogy most akarják megcsinálni a szoros nevet a Magyar Általános Hitelbankkal, a tőke növeztetés nem lesz jelentős. De hiszen a tőke növeztetésére nincs is szükség és ekkorai presztizsra az intézetnek még kevesebb szüksége van. Meghívják a Hitelbank előtt, de a támogatására nincs szükség. Nem fogadja el a javaslat alapját: a jövő vezélyt, mert ezt csak rémképnek tartja és nem osztozik a jövő versenyétől való félelemben sem. De ha el is fogadnám — mondja beszédében — ezeket az indokokat, mert kell az intézet erősítésért egy harmadik személyhez fordulni? Miért nem fordult az intézet most is részvényeseihez. Az egész emelés oly csekély, hogy ezt a legnagyobb könnyűséggel lehetett volna megvalósítani. Mi azt akarjuk, hogy mi a saját erőnket használjuk ki az intézet erősítésében és aztán, hogy az intézet vagyonában is csak mi részesedjünk.

Élénk ellentmondások között szánokkal igyekszik meggyőzni a részvényeseket, hogy a javaslat elfogadása esetén veszteség éri őket. Ha már bevesznek egy harmadik személyt, akkor ezt oly módon kell tenni, hogy az ő táherésesedése egyenlő legyen a részvényesekével. Tehát az új fő részvényesnek sokkal nagyobb árat kellene fizetni a részvényekért, mint a mennyit a javaslat proponál. Végül kijelenti, hogy ez ellen a tranzakció ellen tiltakozik és bejelenti azt is, hogy ellene minden joglépést meg fog tenni.

#### (A fuzó haszna.)

Nagy Sándor dr. Tagányi beszédének egyes észrevételeire reflektált. A Magyar Általános Hitelbankkal való kapcsolatot erősen kell szövelni mindenképpen, mert maga az a tény, hogy Magyarország legelső pénzügyintézetével lép az Aradi Első Takarékpénztár összeköttetésbe, mindenképpen dicsőséges volt az intézetnek. Tagányi dr.-nak azt a kijelentését, hogy az intézetnek nincs szüksége az erősítésre, nem fogadja el. Mindenki tudja, hogy már most is megkezdődött a tőke kivándorlása a bankokból, amely a háború után még fokozottabb mértékben fog megnyilvánulni. Nekünk a háború után Erdélyi és a Balkánra szorosabb kontaktusba kell lépünk. A javaslat az intézet előrelátását bizonyítja, mert csakis az az intézet erős, mely hatalmas tőkével rendelkezik. Tagányi dr. kicsinyíti azt a tőkét, melylyel a Hitelbank részesedést vállal. Ez azonban csak a kezdet és csak a jövő konnekszióinak hatalmas perspektíváját tárja elő. Amikor napról-napra halljuk, hogy hatalmas fővárosi pénzügyintézetek szándékoznak Aradon megtelepedni, hogy tisztességes konkurenciával kihasználják a háború utáni kedvező konjunkturát, bűn lenne, ha a jövő eme feladatai elé tétlen kézzel nézne az intézet vezetősége. Abban pedig, hogy az intézet új részvényeit ki veszi meg, nem lát különbséget. A Magyar Általános Hitelbanknak tehát nem lesz nagyobb befolyása, mint akármely más nagy részvényesnek. Megállapítható az alapsabályok módosításából, hogy az autonómiát a majoritálás lehetősége nem fenyegeti. Amikor világosan áll mindenki előtt, hogy ezzel a kapcsolattal az intézet presztizsusa magásra fog szállni és ezzel együtt a részvényesek érdekei is meghatározódnak, már csak a részvények értékének emelkedésével is, akkor úgy gondolom — mondá — és azon a nézetem vagyok, hogy a legnagyobb hálával és köszönettel tartozunk az igazgatóság és vezérigazgató iránt, aki ezzel tetőzte be több évtizedes működését, de hálával tartozunk a Hitelbank iránt is, hogy a mi intézetünkkel létesítette az összeköttetést. Végül kijelenti, hogy felszólalására a minden részvényes jól fellogott érdeke készíti és ezért az igazgatóság javaslatát a legmegalapozottabban ajánlja elfogadásra.

Tagányi Sándor dr. röviden válaszolt Nagy Sándor dr. beszédére. Kijelenti, hogy a Hitelbankot sohasem támadta és csak azt inkrimálta, hogy olcsón jön bele a dologba. Nem tartja megalapozottnak azt az értéket, melylyel helyet foglal az intézetben. Másodszorban

az idegen tőke ellen beszélt, s azt kifogásolta, hogyha az intézetnek tőkéje megerősítésére volt szüksége, miért nem fordult részvényeseihez, s miért fordult idegen tőkéhez. És ha mégis a Hitelbankot választották, akkor az fizesse meg az antret olyan áron, ahogy azt az intézet megérdemli. Arra vonatkozólag, hogy az intézet részvényeinek értéke emelkedett, kijelenti, hogy nemcsak az Aradi Első Takarékpénztár részvényei, hanem általában minden részvények értéke emelkedett. Először a vidéki ingatlanok emelkedtek rohamosan, most pedig a részvények emelkednek.

Ezután Tagányi a következőket mondta:

— A fővárosi bankoknak Aradra köszülő konkurrencijától sem volt mit tartania az intézetnek, mert a Magyar Általános Hitelbank egyik jelenlevő igazgatója mondta tegnap, hogy egy karaj kenyér még a konkurrencia ellenére is mindenkire jut.

Szegedi Lukács József adami tanácsos közbeszól: Magánbeszélgetést ilyen alakban felhasználni nem illik.

A Magyar Általános Hitelbankról az összeköttetést nem inkrimálta, csak az árat keveselte, amiért ezt az összeköttetést a Hitelbank megkapta.

Műlek Lajos dr. kijelenti, hogy a végighaligott beszédekből mindenféleképpen az a vélemény szűrődhetett le, hogy más megállapodásra nem lehet juttatni, mint arra, hogy az igazgatóság javaslatát elfogadják, mert ez csakis a részvénytársaságnak és különösen pedig a részvényeseknek az érdeke.

#### (Megőriztük a függetlenségünket.)

Az igazgatóság javaslatához illő Adler Andor üzleti igazgató szólott, aki a tényeknek és az erős érveknek egész fegyvertárával verte vissza azokat a támadásokat, amelyekkel Tagányi dr. a fuzionális javaslat ellen harsogott. Hogy szót kér — mondta — teszi annál a kötelezettségemmel fogva, mellyel az igazgatóság tartozik a részvényesek iránt. Né gondolatok senki, hogy az igazgatóság vakon, a dolgoknak alapos megvizsgálása és megfontolása nélkül javasolta volna ezt a fontos tranzakciót. Amikor arról folyt az igazgatóságban tárgyalások, hogy miként biztosítsuk az intézet jövőjét és fejlődését minden eshetőséggel szemben, abban az időben kapta meg az intézet a Hitelbank felszólítását. Az ajánlára megtettük a magunk ellenajánlatát, az volt a meggyőződésünk, hogy a Hitelbank feltételeinket nem fogadhatja el. A tárgyalások eredményre vezettek s a Hitelbank minden feltételünket elfogadta. Az előttünk fekvő szerződés öt pontból áll. Felelősségem tudatában jelentem a közgyűlésnek, hogy mind az öt pontban jogokat szereztünk anélkül, hogy bármilyen kötelezettségeket is vállaltunk volna. Abból indultunk ki, hogy részvényeseinknek igazán előnye és természetesen anyagi előnye az, hogy ezt a tranzakciót megszínáljuk. Az első pont azt a jogot biztosítja intézetünknek, hogy a Magyar Általános Hitelbank ezernyolcszáz darab részvényt tartozik akkor átvenni, amikor azt mi jónak és időszertűnek tartjuk. Nem tartom valószínűnek, hogy az adott körülmények és a jelenlegi viszonyok közepette akár Tagányi részvényes ur, akár egy másik részvényes a felkínált részvényeket akár 1800 koronáért, akár olcsóbban átvették volna. Nem is szóva arról, hogy ezernyolcszáz koronáért nem is kínálhattuk volna meg részvényeseinket az új részvényekkel, mert azok belértéke, de forgalmi értéke is jóval alacsonyabb. De fel éve, bár tagadva, hogy ezen kibocsátandó 1800 darab új részvényt a régi részvényesek, vagy Tagányi részvényes ur egyedül, átvették volna, még akkor is eridei előnyt jelentene szerződésünk további pontjai az intézetre, illetve a részvényesekre nézve, mert például a harmadik pont olyan kötelezettséget ró a Magyar Általános Hitelbankra, hogy tartozik nekünk, mikor annak szűségét látjuk, 10 millió korona hitelt, egy már most fixizott, reálkivül kedvező kamattal melletti rendelkezésünkre bocsátani. Tisztelt részvényeseinknek, de különösen Tagányi Sándor részvényes urnak semmi okuk az 1800 koronás ár miatt panaszt emelni. Mert részvényeink ma, bár indokolatlanul el voltak hanyagolva és melyeknek közvetlenül a tranzakció megkötése előtt 1625-től 1650 koronáig volt

A piaci ára, most egyszerre, mondhatnám máról holnapra értékükben 1800 koronára emelkedtek és így például Tagányi ur, akinek állítása szerint ezer részvénye van, részvényein 150.000 koronánál is nagyobb összeget keresett. Nincs igaza Tagányi urnak abban sem, hogy részvényeink belértéke szenvedne ezen érdekközösség által. Ellenkezőleg. A kezünkben levő mérlegből könnyen megállapíthatjuk, hogy részvényeink belértéke 1637 korona volt. Azáltal, hogy a Hitelbank az 1800 darab részvényt 1800 koronával veszi át darabonként és 1.400.000 korona kerül tartalékba, a régi részvények belértéke nemcsak nem devalválódott, ellenkezőleg az 1637 koronáról 1675 koronára emelkedett. Abban igaza van a részvényes urnak, hogy vannak rejtett tartalékaink és azt hiszem, nem látná szívesen a tisztelt közgyűlés, ha ilyenek nem volnának. De más részt be fogja látni a részvényes ur és az igen tisztelt részvényesek is, hogy egy nagy intézetnek, melynek ezidőszámtal huszonötmillió korona váltótartaléka van, a legnagyobb gondosság mellett is előre nem látható veszteségei lehetnek és csak természetes, hogy a rejtett tartalékoknak az a hivatásuk, hogy ezen veszteségeket fedezzék. A rejtett tartalékokból tehát a Hitelbank zsebébe soha sem fog egy fillér sem jutni. Tagányi részvényes ur azt is mondom, hogy nem látja az intézet függetlenségét biztosítva, mert meggyőződése, hogy a bevezetendő új igazgatók az intézet eddigi igazgatóit befolyásolni tudják és fogják. Tartozik kijelenteni, hogy Tagányi részvényes urnak ebben igaza van. A Budapesten tartózkodó új igazgatóknak tényleg sikerülni fog és ez nem is lesz nehéz, de kívánom, hogy ez minél gyakrabban sikerüljön is nekik bennünket befolyásolni, mindannyiszor, ahányszor előterjesztéseik intézetünk érdekeit fogják szolgálni. Azonban az igazgatóság eddigi nyolc tagját, mint egy embert találunk ma rúkkal szemben, ha akár csak egyszer is kísérletet tennének oly propositió keresztülvételére, mely nem az intézetünk érdekében való. És most, nem szívesen teszem bár, de legyen szabad egy indiszkrétciót elkövetnem. Nagy Sándor dr. ur ugyanis beszédében többek között fogadást ajánlott Tagányi dr. urnak, hogy abban az esetben, ha az Aradi Elő Takarékpénztár az 1800 darab részvényt régi részvényeseinek kínálta volna fel, Tagányi dr. ur egy részvényt sem vett volna. Tagányi erre kijelentette, hogy ezt Nagy Sándor nem tudja, mert valószínű, hogy ő igenis átvette volna a részvényeket. Az igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy intézetünk, miután Tagányi részvényes ur azon a véleményen volt, jellehet mi nem osztottuk ezen álláspontot, hogy őt a Hitelbankkal kötendő tranzakció által az opció jogától megfosztottuk és így rajta jogszámlamossá, hajlandónak nyilatkoztunk neki, az ezer darab részvényre eső száz egynéhány darab új részvényt 1700 koronával darabonként átengedni. A részvényes ur azonban ezen ajánlatunkat nem fogadta el.

Tagányi Sándor szólalt ezután ismét fel és kijelenti, hogy igaz bár, hogy őt a reá eső részvényekkel megkínálták, de azokat azért nem vette át, mert ő az összeség érdekében vette fel a harcot.

#### („Eltetem legnagyobb büszkesége“.)

Ezután Ottenberg Tivadar vezérigazgató szólalt fel és ismét kérte a közgyűlést, hogy egyhangú határozattal fogadja el az igazgatóság javaslatát.

— Kérem meg — kezdte beszédét — hogy én, mint az intézet vezérigazgatója, aki az enék bizalma folytán huszonkét éve vezetem az intézetet, ezen nagy horderejű kérdéshez néhány megjegyzést fűzök. Kétlemesgémnek tartom körülni a részvényesekkel, hogy az igazgatóság hosszú időn át tárgyalta a kérdést. Megtörtént a jól a dolgot és úgy érezte, hogy az érdekközösséget a Hitelbankkal készpénzzel felbecsülni nem lehet s ez volt a döntő, amikor az igazgatóság elhatározta a tranzakciót. Tagányi dr. az a megjegyzése, hogy azaz összeg, amellyel a Hitelbank az intézet részvényesei sorába lép, nem számbavehető összeg, nem állja meg a helyét. Megvan győződve arról, hogy az esetben, ha a Hitelbankhoz azaz a kéreccel fordultak volna, hogy ne 1800 részvényt vegyenek át, hanem sokkal többet, azt is meglette volna. Azonban az igaz-

gatóság és én, mint az intézet vezetői, sokkal megelégedőbbnek tartottuk, hogy a takarékpénztár tőkéjét olyan arányban emeljük fel, hogy a kamatoztatás továbbra is megfelelő legyen. Azt sem tartottuk szükségesnek, hogy a Hitelbank 1800 darab részvényt már most vegyen át. Beértük azzal, hogy vegyen át most 800 darab részvényt és akkor, amikor az intézet igazgatósága azt szükségesnek fogja tartani, csak akkor vegye át a részére fenntartott ezer darab részvényt. Kijelenti végül, hogy soha egy műveletre, amelyet huszonkét éves működése alatt végrehajtott, nem volt olyan büszke, mint arra, hogy a Magyar Általános Hitelbankkal ezt az érdekközösséget megteremtette. Nem az a fő, hogy ez a hatalmas nagy intézet mennyi részvényt vett meg. Az érdekközösség a fő és ezt pedig pénzben nem lehet kifejezni. Az opcióra vonatkozólag legyenek meggyőződve, hogy az igazgatóság a legnagyobb lelkiismeretességgel járt el a kérdés elbírálásánál, ugyancsak a szerződés megkötésénél is és kijelenteti azt is, hogy éppen ez az érdekközösség fogja az intézetnek továbbfejlődését biztosítani és ha a közgyűlés támogatni fogja ezt az akot, meg fogja látni, hogy milyen gyümölcsöket teremt ez az érdekközösség. A maga részéről nem akar senkinek sem kapacitálni, mert aki azzal a szándékkal jött el ide, a közgyűlésre, hogy ellenezni fogja ezt a javaslatot, akkor annak mondhatunk mi bármit, ugysem fogja elfogadni. Azonban szent meggyőződésem — fejezte be szavát a vezérigazgató — hogy önök, akik mindig támogatták az igazgatóságot és engem bizalmukkal, meggyőződésem, hogy ezt a bizalmat ma sem fogják megvonni és megijogják szavazni az igazgatóság összes javaslatait, amiért vagyok bátor önöket üdvözölni.

Köpt János dr. kijelenti, hogy Nagy Sándor érveit nem fogadja el és mindenben csatlakozik Tagányi dr. felszólalásához. Az új kibocsátásnál a vagyon több részre oszlik, mint eddig, ez pedig — szerinte — esorítja a részvényesek érdekeit. A tőkeemelésre nincsen szükség, ezt megállapíthatja a mérlegből is mindenki.

#### (A közgyűlés határozata.)

Az elnök ezután elrendelte a névszerinti szavazást, melynek eredményét Kell Lipót dr. jelentette be a közgyűlésnek és amely szerint hatvan részvényes szavazott le, 1407 igen szavazattal és 218 nemmel. A javaslat ellen mindössze ötven szavaztak. Ennek alapján az elnök határozatképpen kimondta, hogy a Hitelbankkal való tranzakcióról szóló javaslatot a közgyűlés elfogadta s az igazgatóságnak, valamint a vezérigazgatónak az a círe létrehozásért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az alapszabály módosítások során az elnök javasolta, hogy Ottenberg Tivadar vezérigazgató nyugdíjmaximuma kiváló érdemeinek elismeréséül évi huszezer koronában állapítsák meg. Ezzel után Bogdán Virgöl szólalt fel s szép szavakban emlékezett meg az intézet kiváló vezérigazgatójának működéséről. Ottenberg Tivadar — mondotta — huszonkét éve áll az intézet élén és ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy ez idő alatt az intézet saját tőkéje az akkori egy millió kétszáz ezer koronáról immár huszmaillióra emelkedett, ugy valóban meg kell hajtani a vezérigazgató előtt az elismerés zászlaját. Az intézet elősorban neki köszönhetné, hogy a gyors fejlődés útján haladt és halad még ma is. Kívánja, hogy a vezérigazgató nagyon-nagyon sokáig vezesse még az intézetet és soká ne legyen még kénytelen nyugdíjaztatását kérni. Javasolja végül, hogy működésért a közgyűlés szavazzon jegyzőkönyvi köszönetet.

Ottenberg Tivadar hálácaan köszöni a megnyilvánult bizalmat, igéri, hogy mint eddig fő-törökvisését az képezte, hogy az intézet érdekeit előmozdítsa, úgy a jövőben is minden erejével cura fog törekedni és meg lesz ez könnyítve azáltal is, hogy a közgyűlés a nagyszavásu tranzakciót jóváhagyta, mert hiszen a Magyar Általános Hitelbank mindent meg fog tenni az intézet érdekében és hogy a részvényesek érdekeit előmozdítsák.

#### (Uj igazgatók.)

Nemess Zeigmond dr. szép beszéddel mutatja azt a nagy jelentőségu közgazdasági eseményt, amely a Hitelbank és az Aradi Elő

Takarékpénztár érdekközösségével a mai napon megvalósul. Javaslatára a közgyűlés az intézet igazgatóiul egy évi időtartamra szegedi Lukács József udvari tanácsost a Magyar Általános Hitelbank ügyvezető igazgatóját és Róna Zsigmondot, a Magyar Általános Hitelbank igazgatóját választotta meg. A felügyelő bizottság rendszer tagjául Beck Róbertet a Magyar Általános Hitelbank cégvezetőjét s a bizottság póttagjának Bodi Bódogot, a váltóbírálo bizottság tagjául Kohn Józsefet s az igazgató választmány tagjául Naschitz Árpádot választotta meg a közgyűlés.

Végül szegedi Lukács József szólalt fel. Köszönetet mondott a maga és Róna igazgató nevében azért a bizalomért, melyet a részvényesek személyüknek előlegoztek. Kijelentette, hogy iparkodni fognak beilleszkedni abba a keretbe, melyet az intézet hetvenhat éves működése által teremtett. Megtesznek mindent, hogy az intézettel s annak vezérigazgatójával harmonikus együttműködést létesítsenek, amely osakis az intézet és a részvényesek érdekeit fogja szolgálni.

Farecz György ezután meleg szavakkal üdvözölte az új igazgatókat s ezzel a közgyűlés véget ért.

A közgyűlésen megjelentek: Ottrubay Károly ny. kuriai bíró elnöklote alatt: Arnstein Gusztáv, ilői Adler Andor, Braun Mór, eszternelki Bíró Albert, Bruckner Géza, Bogdán Virgöl dr., Csongor György (Temesvár), Domány József, Dobiaschi József, Dóry Jenő, Éles Armin, Embel Iván, Erdélyi Pál, Freud Fülöp, Fehyes Dezső, Faragó Rezső, Grallert Rezső, Gutzjahr Mihály, Grosz József, Grosz Izsó, Gruber Hugó, Gerő Gyula, Goldschmidt Sándor, Hegyi Albert, Hänn Attila, Hoffmann László, Hartmann Béla, Haubert Nándor, Halmai Andor, Herold Antal, Hoffmann Antal, Habereger György, Holländer Miksa, Jakabty Rezső, Jellinek József, Kasztriner Samu (Temesvár), Kálmán Ferenc dr., Kell Lipót dr., Kaufmann Lajos, Krenner Zoltán dr., Kádas Kálmán, Kohn József, Kotzander Ignác, Köpf János dr., Kolimann Armin, Kara Győző, Lusztig Armin, Laczay Endre, Lukácsy Lajos, szegedi Lukács József (Budapest), Löbl Gyula, Leipniker Salamon, Lakatos Ottó dr., Mikosevits Iván, Moskovitz Zsigmond, Mairovitz Emil, Maresch Gyula, Maresch Gyula, Müller Károly, Meistrovic János, Mihalik Béla, Münster Ernő gróf, Mülek Lajos dr., Naschitz Árpád (Temesvár), Nagy Sándor dr., Nemess Zeigmond dr., Nemess Géza, Ottenberg Tivadar, Obláth Béni, Oravecz Miklós, Pogány Mihály (Temesvár) Farecz György, jászahelyi Pargly Emil, Priegl István dr., Parecz Gyula dr., Róna Zsigmond (Budapest), Róna Árpád (Temesvár), Robitzek Ágost dr., Róthy Viktor, Rosenfeld Hermann, Robitzek Samu, Reiber Emil, Seidner Dezső, Seidner Sándor, Schuster Henrik dr., Schuster Ödön dr., Schwarz Adolf, Schwarz Hermann, Steiner Ferenc, Stauber József, Steiner Vilmos, Steinitzer Pál dr., Strasser Győző, Telkes Vilmos, Tedeschi Viktor, Tenner József, Tagányi Gusztáv, Tones Ferenc, Tagányi Sándor dr., Torkos László, Unger Ferenc, Varjassy Lajos dr., Vörös László dr., Visi Ferenc, Weisz Dávid, Winkler József (Szeged), Winkler József (Arad), Zubor Andor, Zerkovitz Rezső.

**Kilépések a munkapártból.** Budapestről jelentik: Muzsly Gyula és Rudnyánszky György munkapárti képviselők ma közölték Khuen-Hédervary Károly gróffal, a munkapárt elnökével, hogy a pártból kilépnek, mert a párton kívül akarják bevárni összeférhetetlenségi ügyük elintézését.

**Adományok.** Weisz Márkus aradi gyáros 1000 koronás adománnyal belépett az Aradi Ujságírók Segítő Egyesületének alapító tagjai közé. Az Aradi Polgári Takarékpénztár 200 koronát, Hehs Vilmos 100 koronát és Morgenstern Gyula 20 koronát adományozott az Aradi Ujságírók Segítő Egyesületének. A nagytelekű adományokért ezután is köszönetet mond az egyesület elnöksége.

## Tisza István Amerika szakitásáról.

(Zárt ülés a képviselőházban. — A miniszterelnök a szigorított buvárhajó harerről.)

— Saját tudósítók teletjelentése. —

A képviselőház folyosóján az ellenzék felvetette azt az eszmét, hogy zárt ülést indítványozzanak a külpolitikai helyzet megvitatására. Apponyi Albert gróf és Tisza István gróf miniszterelnök tárgyaltak erről a kérdéssel és Tisza azt javasolta, inkább napirend előtti szólnak fel a képviselők. Az ellenzék ezt a megoldási módot nem akarta elfogadni és az ülés folyamán ötven aláírással ívet köröztek, amelyben zárt ülést kérnek.

Negyed tizenkettőkor nyitotta meg Szász Károly alelnök az ülést és bejelentette, hogy újabb Molnár Viktor lemondott a véderőbizottságban viselt tagságáról. Bemutatja a főrendiház átiratát a koronázással kapcsolatos törvényjavaslatok elfogadásáról.

(A hősök emléke.)

Juriga Nándor a hősök emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslathoz szólal fel. Kívánja, hogy a kormány foglalkozzék a szociális kérdésekkel is, a hadiözvegyek és árvák ellátásával. A tótajku katonákra hívja fel a kormány figyelmét és fel akar olvasni egy tót nyelvű levelet.

**Közbeiktatások: Csak magyarul lehet beszélni!**

Juriga hivatkozik arra, hogy Rakovszky István már feloivasott német nyelvű iratot a Házban. De tudomásul veszi, hogy nem olvashatja fel a levelet, amely egyébként a tótok hűségéről tesz tanubizonyosságot. Visszautasítja az ententenak azt a gyanúsítását, hogy a tótok más állam keretei között akarják keresni nemzeti boldogulásukat.

(Zárt ülést kérnek.)

Beszéde alatt köröztek a zárt ülést kérő ívet, amelyet Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Károlyi Mihály gróf, Rakovszky István, sőt még Serenyi Béla gróf is aláírtak.

Az elnök bejelenti, hogy ötven képviselő zárt ülést indítványozott, mire a Ház egyhangúan a zárt ülés elrendelése mellett dönt. Háromnegyed egykor kiüritik a karzatokat. Két órákor félbeszakítják a zárt ülést, amelyet délután négy órákor ismét folytatnak és háromnegyed hatkor fejeznek be.

A zárt ülés után

**Tisza István gróf miniszterelnök emlékeztet szövegre.**

— Kijelenti, hogy a külügyminiszterrel egyetértésben szükségesnek tartja, hogy a zárt ülésen elhangzott eszmecsere után nyílt ülésen is ismertesse a szigorított buvárhajóharc által teremtett új külügyi helyzetet, de mielőtt erről szólna, a buvárhajóharc természetéről kell beszélnie. Egészen új fegyverrel állunk szemben, amely ebben a háborúban nyert első-szor alkalmazást. El fegyvernemre vonatkozóan nemzetközi jogszabályok még a gyakorlati életben nem kristályosodhattak ki. A tengeri háborúra vonatkozó általános nemzetközi jogszabályok alkalmazandók elsősorban a buvárhajóharcra is, de természetesen a neki megfelelő módon, vagyis a speciális fegyvernem különös természetének figyelembevételével. (Ugy van.)

(Mi az a bloká?)

— Aktuálisvá válik ez a kérdés tulajdonképpen a bloká esetekben, amikor először merült fel az a kérdés, hogy milyen bloká az,

amelyet buvárhajókkal visznek keresztül. És itten kétségtelenné látszott, hogy a buvárhajóharc első jellege az, hogyha az ember ugyanazon jogszabályokat akarja érvényesíteni, mint más tengeri hadijárműveknél, ez a bloká keresztülvitelét lehetetlenné teszi. Ez ellenmond ennek a fegyvernemnek és éppen ellenségeink tették lehetetlenné, azáltal, hogy kereskedelmi hajókat felfegyvereztek és buvárhajókat elsüllyesztették, hogy rendes, normális jogszabályokat használjunk a buvárhajóharcban is. Ez az egész kérdés azzal a körülménnyel kapcsolatos, hogy ellenségeink a bloká keresztülvitelét sokkal nagyobb és kiterjedtebb tengeri területen akarják keresztülvinni, mint amennyire ez a semleges államok kára nélkül megtörténhetné és veszedelmesebbé tették az ilyen háborút, mint a buvárhajó háborút.

— Ellenségeink ugyanis aknamezőket szórta el és kijelentették, hogy a legtávolabbi tengereket is aknamezőkkel fogják elzárni, hogy a fontos kereskedelmi utvonalakon a közlekedést lehetetlenné tegyék. A semleges hajók útjába is aknákat szórta, úgy, hogy semleges hajó, akár kereskedelmi, akár személyszállító hajó volt, csak kockázattal szelhetette át a tengernek aknákkal tele szórt részét. Ha ez lehetséges volt és a semlegesek ez ellen sohasem tiltakoztak, akkor fel kell vetnünk azt a kérdést, hogy a tenger bizonyos részében buvárhajókkal miért ne lehetne a blokádot keresztül vinni?, tekintettel arra, hogy ez a semleges kereskedelmet éppen olyan kockázat elé állítja, mint amilyen kockázatnak tette ki az eddigi háromodort is. Éppen úgy eshetnek ezen a bizonyos területen buvárhajók áldozatául, mintahogy áldozatául estek eddig aknamezőknek. Ez volt az az álláspont, amelyet a kérdés feltevésekor elfoglaltunk. Ezt az álláspontot megerősítette az a körülmény, hogy ellenségeink a szigorított buvárhajóharcot, a minden kimélet nélküli buvárhajóharcot felhasználták ellenünk. Összes személyszállító és kereskedelmi gőzösünket ellenséges tengeraltjárók megtámadták és minden figyelmeztetés nélkül elsüllyesztették. Ezt a tényt mi tudomásul vettük és ennek a fegyvernem ilyen módon való felhasználásáról a semleges államokat figyelmeztettük és csak egyetlen egy semleges állam volt, az Amerikai Egyesült Állam volt, amely álláspontunk ellen tiltakozását jelentette be. Mindannyian emlékszünk arra a jegyzőkre, amellyel a háború kezdetleges állapotában ezt az osztrák-magyar monarchia és az Egyesült Államok, mint a német kormány és az Egyesült Államok között rendezni akartuk. Akkor az volt álláspontunk, hogy a további eszmecsere és a további nézeteltéréseket kiküszöbölendő készek vagyunk a fegyver használatát mellőzni, de fentartottuk magunknak azt a jogot, hogy ezt a fegyvert, akkor, mikor szükségesnek irtjuk, használni fogjuk.

**Ma szükségesnek tartjuk, hogy ehhez a fegyverhez nyuljunk.**

Ma már egészen másképpen alakultak a viszonyok. Ma már lehetetlenné tette a kiméletes háromodort ellenségeink fellépése, akik válaszukkal nemcsak mi ellenünk, hanem az Egyesült Államok ellen is békétörékvéseit ellen is a legbrutálisabb módon állást foglaltak, amikor megsemmisítésükre irányuló törekvé-

seiket nyilvánították ki. Ezzel a kijelentéssel szemben csak egyetlen válaszunk maradhat: a védekezés életünk megtámadóival szemben, a leghigorubb és legerélyesebb védelmi eszközök igénybevételével is. Anglia eljárásával szemben, amellyel néhány nap előtt új tengeri akciót kezdett, amennyiben a tenger nagy területét újra aknamezőkkel szórta tele, csak a leghigorubb módon járhatunk el. Ezzel az akciójával Anglia az északeurópai semleges államok kereskedelmét és hajózását éppen úgy meggátolja, akárcsak mi. És mi most végül ehhez a fegyverhez fordultunk abban a tudatban, hogy következményei és eredményei nem maradhatnak el és hogy ezzel az eszközzel sikeres eredményeket érhetünk el. Ezek voltak azok a szempontok, amelyek a német kormányt és az osztrák-magyar monarchiát arra birták, hogy a leghigorubb buvárhajóharcot megkezdjék. A legmesszebbmenő körültekintéssel gondoskodtunk róla, hogy a semleges államoknak, amennyire csak lehetséges, nyitott utat biztosítsunk. Eddig semmiféle okot nem adtunk annak a felletevésére, hogy mi ezt az elhatározásunkat a semleges államok ellen fogjuk felhasználni az eddigi megállapodásoknak nem megfelelő módon.

Egyedül az Amerikai Egyesült Államok kormánya válaszolt erre a lépésünkre a diplomáciai viszony megszakításával Németországgal szemben.

Mégis abban a várakozásban lehetünk, hogy az Egyesült Államok kormánya ezeket a szempontokat, amelyeket itt felvetettem, mérlegelje fogja, mielőtt további cselekvésre szánna rá magát és meggyőződésünk, hogy az emberiség szent és nagy ügyének és a béke elhatározásának az Egyesült Államok továbbra is nagy szolgálatot tennék tenet. Éppen ezért fordultunk ehhez a fegyverhez, mert ezt az egyetlen hathatós eszköznek tekintjük a közeli béke elérésére. Azért nyultunk ehhez a fegyverhez, mert azt a békét akarjuk közelebb hozni, amely az emberiség alapelvein épül fel, és amelyet az Egyesült Államok elnöke is hirdetett. Mi ma is azon az állásponton vagyunk, amelyet Wilson elnök a kongresszushoz intézett békeüzenetében nyilvánított, és senki sincs közöttünk, aki ezzel szemben állást foglalna és senki sincs, aki kétkedne benne, hogy a tartós béke csakis ezeken az alapelveken épülhet fel. Ma is készek vagyunk a békétárgyalásokra, ha garanciát kapunk arra, hogy ezek a tárgyalások olyan békét eredményezhetnek, amely ezeken az elveken alapul.

— Addig azonban, amíg az a helyzet áll fenn, hogy ellenségeink a mi életünkre törnek és el vannak határozva arra, hogy embertelen terveiket minden eszközzel keresztülvigyék, nekünk is küzdenünk kell minden eszközzel ezek ellen. Azt a kérést intézem a tisztelt Házhoz, hogy ezt a közlésemet, amelyet a dolog természeténél fogva a közös külügyminiszterrel egyetértésben tettem, tudomásul vegyék.

(Apponyi Albert gróf felszólalása.)

A miniszterelnök után Apponyi Albert gróf szólal fel. Rámutat arra, hogy kérvéssel ezelőtt olyan békétörékvéseket mutattunk ki, amely törekvések úgy a mi, mint az összes államok léteit megvédik és egyetlen állam fennmaradását sem támadják meg. Olyan békére törekedtünk, amely a legteljesebb összhangban van Wilson békétörékvéseivel. E törekvéseinket azonban ellenségeink gúnyosan visszautasították és olyan követeléseket állítottak fel, amelyet Németországnak és a központi hatalmaknak, de különösen az osztrák-magyar monarchiának, főleg Magyaror-

száznak megsemmisítésével volnának egyenlők. Amíg egyetlen magyar ember él, utolsó csepp véréig küzdeni fog ilyen törekvések ellen. A semlegeseknek is, ha komolyan gondolkodnak, jobb a legszigorubb buvárhajóharc, mint a végnéljüktől eltartó háború. Ha a szigorított buvárhajóharc fokozza is szenvedéseiket, de közelebb hozza a semlegeseket a kívánt békéhez. Abban a várakozásban, hogy a semlegesek, akik még eddig nem döntöttek, a mi álláspontunkat fogják elfogadni és abban a várakozásban, hogy az Egyesült-Államok is mérlegelni fogják e szempontokat, tudomásul veszi a miniszterelnök kijelentéseit, különösen azért, mivel a legszigorubb buvárhajóharcot tartja csak egyetlen eszköznek, amely a háborút győzelmes befejezéséhez közelebb hozza. Megnyugtatólag veheti tudomásul, hogy az összes szakemberek ebben a kérdésben egyöntetű véleményen vannak és hogy mindnyájan bizakodnak abban, hogy a tartós békét csak a kiméltlen buvárhajóharcval lehet elérni.

(Németország visszanyerte a katonai szabadságát.)

Andrássy Gyula gróf emelkedett ezután szólásra. Kijelenti, hogy ő maga is pacifista, barátaival együtt a békét akarja. Hangsúlyoznia kell azonban, hogy ma békétárgyalásokról beszélni lehetetlen. Lehetetlen békéről beszélgetnünk, amikor ellenségeink a legszigorubb harcot hirdetik. Utal Lloyd George legutolsó beszédére, ki még ma is azt hangoztatja, hogy győzelem nélküli béke lehetetlen. Ellenségeink olyan békét hirdetnek, amely a központi hatalmak letörését, megsemmisítését jelentené. Ezzel az állásponttal szemben csak egy mód van: és ez a legerélyesebb harc. Németország, amikor Amerikával a buvárhajó harc kérdésében tárgyalásokat folytatott, kijelentette, hogy ha Amerika segítségére lesz, hogy Angliának nép-jogellenes háremodrával szemben álláspontját érvényre juttassa és az emberiség érdekeit megvédelmezze, akkor a buvárhajó harcot mellözi. De Amerika nem felelt meg e várakozásnak és így Németország visszanyerte akciószabadságát. Csalódtunk Amerika magatartásában. Olyan lépést tett, amely eddig megkötött akció szabadságunkat teljesen visszaadta. Abban a tudatban, hogy az összes illetékes tényezők úgy vélekednek, hogy a szigorú buvárhajó harc eredményre fog vezetni, tudomásul veszi Tisza István gróf kijelentéseit és azzal a kívánsággal fejezi be beszédét, hogy marész tengerészetiünk a német szövetségessel együtt kiküldhesse a győzelmes békét.

(Károlyi Mihály nem helyesel.)

Károlyi Mihály gróf sajnálja, hogy nem áll módjában teljesen elfogadni és helyeselni Tisza István gróf kijelentéseit. Most nem fejtegetheti bővebben, hogy miért, ezt már a zárt ülésen kifejtette. Reméli, hogy a monarchia és Amerika között nem fog háborúra kerülni a sor. Ezt sajnálná, nemcsak emberi szempontokból, hanem különösen magyar szempontból is, mivel Amerikában több, mint két millió magyar él. Reméli és szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a többi semlegesekkel is tenni fogjuk tartani a békét. Mert ő, aki pacifistának vallja magát, sajnálná, ha a szigorú buvárhajó harc által még több államot sodor-nánk belé a háború veszedelmébe. A buvárhajó harc tény és ezt tudomásul vesszük. Következményeit is vállalja, de ismételtlen hangoztatja, nem tartaná kívánatosnak, ha újabb államok is bele keverednének a háborús bonyodalomba.

(Elérkeztünk a döntéshöz.)

Rakovszky István kijelenti, hogy ő is pacifista, de teljes mértékben helyeselnie kell a

szigorú buvárhajó harcot, mert ez az egyetlen hasznos lépés. Károlyi Mihály nem mindenben helyes szempontokat hangoztat. Nem fél attól, hogy nagyobb felelősség és nagyobb veszedelem származna reánk akkor, ha fokozottabb mértékben fogjuk a buvárhajó harcot felidézni. Ha Amerika ugyanolyan mértékkel ítélte volna meg az entente hatalmokat, mint bennünket, akkor a világháborúnak ez a brutális részlete sohasem következett volna be. Elérkeztünk a döntő pillanathoz. A német kancellár már kijelentette, hogy minden eshetőséggel számoltunk és azzal a mérlegeléssel szántuk rá ma-

gunkat erre a lépésre, hogy a békét mielőbb kivívassuk.

A Ház ezután tudomásul veszi Tisza István gróf miniszterelnök kijelentéseit.

Beikles István gróf irásos indítványt nyújt be, hogy a Ház ezentúl délután három órától este kilenc óráig tartson ülést. A javaslat felett a holnapi ülés végén vita nélkül iognak dönteni.

Gieswein Sándor és Ugron Gábor a hősök emlékére alkotandó javaslatról beszélnek.

Az elnök este nyolc órakor a vitát bezárja és az ülést holnapra halasztja.

## Amerika szakított Németországgal.

Megszűnt a diplomáciai viszony. — Német államférfiak nyilatkozata.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

London. A Reuter-ügynökség jelentése szerint az északamerikai Egyesült-Államok kimondták a Németországgal való diplomáciai viszony megszakítását. Wilson elnök erről közlést fog tenni a kongresszusban.

Bernstorff gróf washingtoni német nagykövetnek kézbesítették az utlevelét és Mister Gerard berlini amerikai nagykövetet utasították, hogy hagyja el Németországot.

Berlin. Zimmermann német külügyi államtitkár amerikai hírlapíróknak adott nyilatkozatában közölte, hogy a washingtoni hivatalos közlés csodálatba ejtette Németországot. Csalódtunk Amerikában már, amikor békeajánlatunk visszautasításánál nem folyt be erőteljesebb ellenségeinkre. Létünkét védi a német lépés, mely a korlátlan buvárhajóharcot kimondta. Reméli, hogy Wilson óvakodni fog az elzárt tenger részekre amerikai hajókat bocsátani. Nem hátrálhatunk meg létünkért való harcunkban.

Hefferich államtitkár ma egy norvég hírlapíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A korlátlan buvárhajóharcban biztos és hathatós eszközt látunk a háború megrövidítésére és arra, hogy Anglia tengeri zsarnokságát egyszersmindenkorra megdöntsük. Kétségtelen, hogy a semlegeseknek egy és más dolgokat el kell szenvedniük, de vajjon nem így volt ez eddig is? Hangsúlyozza, hogy Németország mindent elfog követni, hogy a nehézségeket lehetőleg enyhítse a szénkérdést illetően. Ami a tengeralattjáró háborút illeti, utunkról nem fordulunk vissza, bátran járunk azon az úton, amelyet kijelöltünk magunknak és amely célhoz vezet. Megvagyok győződve róla, hogy a semlegesek ezt valamikor megfogják köszönni nekünk.

Bécs. Diplomáciai körökben az a vélemény alakult ki, hogy Amerikának Németországgal való diplomáciai szakítása még nem jelent háborút, bár, ha Amerika kongresszusa erre határozna magát, — készen állunk. Az eshetőségekkel szemben Amerika nem változtathat.

Stockholm. A diplomáciai szakítás nem jött váratlanul. Tisztán katonai szempontból egy amerikai hadüzenet nem lenne jelentékeny, csapatokat nem küldhet a szövetségeseknek. Nagyobb veszélyt rejt magában a világ második hadiflottájának, az amerikaiak működése az entente oldalán és az, hogy ezenkívül számos, százezrekre menő tonnatartalmú német hajókat letogolhatnak.

London. Washingtoni jelentések szerint Bernstorff német nagykövet tegnap délután 2 órakor kapta meg az utlevelét. Tarnovszky osztrák-magyar nagykövet ugyanakkor mutatta be megbízó levelét Lansing államtitkárnak.

Wilson titokban tartotta döntését egészen az utolsó percig, mégis a Washingtoni német gőzösnek sikerült tönkretennie gépezetét, a Deutschlandnak legközelebb elszállítandó amerikai árucikkeit pedig szintén sikerült felgyújtania. A rakomány teljesen elégett.

Newyork. A Németországgal való diplomáciai szakításnak a híre az itteni tőzsdén nem okozott nagyobb bonyodalmakat. Az értékek árfolyamai nem csökkentek, csak a forgalom lett korlátozottabb.

## IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Kedden: Tiszt urak a zárdában, operett-repriz.

Szerdán: Molnár Aranka, a Víg-színház művésznőjének vendégfellépésével: A hivatalnok leány, Ujdonság először.

Csütörtökön: Molnár Aranka vendégfellépésével: A hivatalnok leány.

Pénteken: Molnár Aranka vendégfellépésével: Nani, vagy a glogováci svábok.

Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Híjúsági és népies előadás: Csokoládé katona.

Este fél nyolc órakor, rendez helyárrakkal: Négy a kis lány, operett. Ujdonság először.

### Kacsóh Pongrác dr. Aradon.

— Az Aradi Hírlap tudósítójától. —

Ritka művészi élvezetben volt része annak a közönségnek, amely vasárnap jelen volt a Kölcsey-Egyesület felolvasó délutánján. A magyar zene egyik elismert jeles művelője: Kacsóh Pongrác dr. mondotta el értékes megfigyeléseit a háborús zenéről. Nagy tudásról, intelligenciáról tettek tanubizonyosságot azok a zeneelméleti és történeti példák, melyeket igazságainak illusztrálására felsorakoztatott, de a figyelmet a legteljesebb mértékben azoknak a gyönyörű igazságoknak a hirdetése kötötte le, amelyeket a magyar zenéről, a magyar katonánótáról mondott. Nincs a világnak egyetlen nemzete — mondotta Kacsóh dr. — amelynek katonai dalai, zenei érték tekintetében, elérnék a világháborúnak magyar daltermését. Hangulat, érzés, melódia annyi gyűlt össze e háborús év alatt a magyar háborús dalban, hogy boldog lehet az az elsőrendű magyar muzsikuskus, akinek nagyszabású műveihez ezek a dalok adnak majd témát és inspirációt. Kacsóh dr. szellemes fejtegetéseit, melyeket utólrhetetlen beszélő művészettel adott elő, maga illusztrálta zongorán és énekkel s úgy előadásával, mint zeneillusztrációival meleg sőt viharos tapsokat aratott. A közönség elhalmozta tetszésnyilvánításával s hálás köszönetének jeleivel.

Az előadás végeztével aradi növendékei, kik a budapesti zeneakadémián hallgatták Ka-

esőh dr. érdekes előadásait: a kulturpalota kies művészsobájában gyűltek össze, hogy volt professzorukat üdvözlőjek. Fodor Lili, Farkas Mariska, Horváth Gizella, Murádi Irén, Mannheim Aladárné, Paulik Irma, Tóttóssy Dalma és Vatián Livia voltak ezek a tanítványok, akiknek nevében Farkas Mariska mondott a „mester“-nek hálás szavakat s egy gyönyörű gyöngyvirág koszorút adott át neki mindnyájuk szeretetteljes köszönetének kifejezésül.

A színházban „János vitéz“-t, Kacsóh Pongrácnak ezt a gyökerében értékes operettjét adták elő, a szerző tiszteletére. Kacsóh dr. a színházi bizottság páholyából nézte végig az előadást. Az első felvonás után a közönség tüntető tapsa előszólitotta a páholy mélyéből s ő hajlongva köszönte meg az aradi közönség elismerését.

Majd a színpadra ment, ahol egy rövid, de melegségben annál intenzívebb ünnepség folyt le. A szerző megköszönte a két főszereplőnek, Z. Váradi Margitnak és Horváth Micinek, majd Járói Bóskének és Győző Alfrédnek önzetlen fáradozásait. Elismerését fejezte ki a rendezőnek, Polgár Sándornak s kedves megfigyeléssel fordult a karszemélyzethez, hogy azért a nagy munkáért, amelyet teljesítenek, de amelyért oly ritkán jár ki a hála és köszönet, megszorítsa a kezeiket.

A második felvonás végével eltávozott a színházból, hogy részt vegyen a Fehér Keresztben rendezett vacsorán, melyen sok aradi tisztelője jelent meg.

\* **Hangverseny a hadi özvegyek és árvák javára.** Ezzel a céllal rendezik a philharmonikusok február 16-iki, 83. hangversenyüket. Az est attrakciója a m. kir. Opera tagjaiból alakult fuvós ötos lesz. A laikus szó hallatára rezes bandára gondol. Pedig a fuvola-otobokarinét-fagot és kürtből álló kvintett tagjai hangszerüknek legelső mesterei Magyarországon s tanárai a Zenéakadémianak és Nemzeti Zenedének, kik összjátékukkal oly remek-hanghatásokat produkálnak, minőt az orgonának bámult e nemű regiszterei is csak utánozni tudnak, de teljesen megközelíteni nem. A külföldi mintára tavaly megalakult operai Fuvós-ös is oly népszerűvé vált, hogy Budapesten ez idén minden hónapban egy-egy nagyszerű hangversenyt adhattak s a vidékre is sűrűn járnak bemutatkozni. Minthogy az estnek más vendégei is lesznek, sőt a philharmonikus zenekar is fog közreműködni, érthető az a nagy érdeklődés, mely a Scherbag-egynél lefolyó előjegyzésekben megnyilvánul.

\* **A színház hírei.** Molnár Aranka vendégjátéka. Szerdán kezdi meg Molnár Aranka, a Vígsház művésznője három estére tervezett vendégjátékát. A művésznő két estén egymás után Raskay Ferenc kitűnő újdonságának, a Hivatalnok leány-nak vezető főszerepét játsza. Pénteken pedig a Náni, vagy a Glogováci svábok címszerepében lép fel.

\* **A Kölcsey-Egyesület második könyvtári zsurja,** melynek célja a kulturpalota könyvtáranak kéziratos anyagából az értékesebb rész ismertetése, esütörtökön délután 5 órakor lesz a könyvtár olvasótermében. Előadó Eissen Gyula, aki előzetesen a kéziratok történeti fejlődéséről tart rövid összetoglaló előadást. A hátralévő három zsurra két koronás jegyek a könyvtárban kaphatók. Egy előadásra a belépődíj 1 korona.

\* **Az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet február 10-iki művészestélye** iránt, — amint az előrelátható is volt — olyan nagymérvű érdeklődés mutatkozik a közönség részéről, hogy a földszinten már csak keves számú ülőhely kapható. A rendezőség ezután kéri tehát azokat, akik helyeiket előjegyezték, hogy jegyeiket Scherbag H. üzletében legkésőbb szerdán estig átvevni sziveskedjenek, mert az addig át nem vett jegyeket azonnal az újonnan jelentkezőknek fogják kiadni.

## Wilson nem akar háborút?

(Amerika hadikészülődései.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

**Genf: A Petit Parisien washingtoni jelentése szerint Wilson az Egyesült Államokat nem fogja háborús veszedelembé sodorni, amíg a békés megoldás valamely módját meg nem kíséri.**

**Berlin.** Gerard amerikai nagykövet ma délután kikérte utlevelét.

**Berlin.** A berlini amerikai kolóniában a diplomáciai szakítás híre nagy izgalmat keltett. Az amerikaiak nagy része nem távozik el Németországból.

**Genf.** A Reuter ügynökség newyorki jelentése szerint az a hír, hogy Wilson megtette döntését, úgy hatott, mint a derült égből lecsapó villám. Mindenütt általános helyesléssel találkozott a döntés. A várost rövid idő alatt fellobogózták. Hírlik, hogy az Egyesült Államok kormánya azt a felszólítást intézte Németországhoz, hogy azokat az amerikai polgárokat, akiket az Atlanti óceánon elfogott, azonnal bocsássa szabadon. Az amerikai német nagykövetségen lázas tevékenység van. Köztudomásúvá vált, hogy az Egyesült Államokban élő német alattvalók érdekeinek védelmét Svájc vállalja el.

**Paris.** Hirdetményt adtak ki, mely arra figyelmeztet, hogy a postaküldeményeknek tengeren való szállítása mindig a feladó veszélyére történik.

**Genf.** A Matin és Echo de Paris jelentik Washingtonból, hogy az amerikai kormány a sürgöny és sajtóforgalomban elrendelté az előzetes cenzurát.

**Frankfurt.** Newyorkból érkezett jelentések szerint a hangulat ott igen komor, lelkesedésről szó sincsen. Tegnap nagy népgyűlés volt, mely a békés megoldást követelte.

**Washington.** A szenátus bizottsága tizenhét törvényjavaslatot fogadott el, amelyeknek feladata, hogy megkönynyítsék a semlegesek megsértése ellen való védekezést. Wilson sürgette a javaslatok gyors elintézését. Hamisításokat, amelyeknek céljuk, hogy valaki utlevél birtokába jusson, öt évi börtönnel fognak súítani. Az amerikai hajók ellen elkövetett merényletet tíz évi börtönnel büntetik.

**Newyork.** Itt meg vannak róla győződve, hogy a délamerikai államok nem fogják tétlenül nézni a szigorított buvárhajóharcot. A brazilai tengerészeti liga elnöke kijelentette, hogy Brazília rögtön erőlesen beavatkozik, mihielyt zászlóját megsértik.

**Rotterdam.** A Liberté azt a hírt közölte, hogy az Egyesült-Államok már az osztrák-magyar monarchiával is megszakította a diplomáciai viszonyt. Ezzel szemben a külügyminiszeriumban azt az értesítést adták, hogy eddig semmi ilyen lépés nem történt.

**Genf.** Párisi lapok washingtoni táviratai szerint Amerika és Törökország között a diplomáciai viszony megszakítása küszöbön áll. Az amerikai cenzura megtiltotta hivatalos jelentések kiadását az amerikai hajóforgalomról.

## Nyolc filléres villanyár.

(A városi bizottság az emelést javasolja.)

— Az Aradi közlöny tudósítójától. —

A városi műszaki bizottság ma délután 4 órakor ülést tartott Lőcs Rezső h. polgármester elnöklésével. A tárgysorozaton egyetlen pont szerepelt: a villanygyárnak az egységárak felemelése iránt a városi tanácshoz beadott kérvénye.

A beadványt Zádor Imre gépüzemigazgató ismertette: a villanygyár az egységárnak hektowattként 7 fillérről 8 fillérré való felemelését kérte. Tekintettel a szénárak emelkedésére és tekintettel arra, hogy minimális számítás szerint is ez 150.000 korona differenciát jelent a társaságnak: a kérelem teljesítését ajánlja. A társaságnak évi termelése 1.200.000 kilowatt, a társaság az 1 filléres emelés alapján 120.000 korona bevétel többet is jut, — a 150.000 koronás szénárakdifferenciával szemben. Ezekből a számadatokból teljesen kiderül a társaság kérelmének méltányos volta, annyival is inkább, mert az egyéb üzemi szükségletek, olaj stb. és a munkabérek árai is felemelkedtek.

Just Ferenc máv. üzletvezető nem osztja az előadó véleményét, mert nem tartja helyesnek, hogy egy nyereszkezdésre alakított vállalkozás a nagyközönségre hárítsa át a háborús, rossz konjunkturák okozta kárait, amelyek nem is károk tulajdonképpen, legfeljebb csak jövedelemcsappanásról lehet szó. Ha a társaság el

tudta tartalékolni a békés idők üzleti éveinek nagy nyereségét, akkor most tudta vállalni is a rizikót.

Nachtnebel Odön városi mérnök közbeeső indítványt tesz. Ne engedjék meg az egységáraknak 7 fillérről 8 fillérré való felemelését, de tekintsenek el az alapszerződésnek ama pontjától, amely kötelezi a villanygyárat az egységárnak 1917. április 1-től 7 fillérről 6 fillérré való leszállítására. Ez azonban csak a magántulajtonra vonatkozzék, a közvilágítás ára továbbra is a régiben maradjon.

Lőcs Rezső elnök a kérdést szavazás alá bocsátotta. A bizottság többsége a társaság kérelmének teljesítése mellett döntött. A bizottság tehát ilyen értelemben fog előterjesztést tenni a tanácsnak. Lőcs Rezső javaslatára kimondotta továbbá a bizottság, hogy a javaslat-hoz szénklauzulát csatol, mely a szénáraknak esetleges emelkedései dacára a további áremelést egyszer és mindenkorra kizárja, de a szénárak csökkenésével a villanygyár is azonnal köteles az egységárat csökkenteni.

Napirend után Just Ferenc máv. üzletvezető kérdést intézett az üzemigazgatóhoz a gőzüzemű közúti személyszállítás életbeléptetésének időpontjára vonatkozólag. Zádor Imre gépüzemigazgató válaszában kijelentette, hogy a vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről Honheiser Aladár vasuti biztos neki ígéretet tett, hogy a műtanrendőri bejárást még a jövő hét folyamán megejtí. Mihelyt ez megtörténik, a gőzüzemű közúti személyszállító azonnal megkezdheti működését.

## A felmentettek szigorú felülvizsgálata.

### A bizottság működése Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentette már az Aradi Közlöny, hogy a katonai szolgálat alól felmentett összes egyének legszigorúbb felülvizsgálata rövid idő múlva bekövetkezik. Mint megírtuk, ezt a felülvizsgálatot a közös hadügyminiszterium megindításából összeállított katonai és polgári bizottság fogja elvégezni és ennek a bizottságnak határozata megtelebhezhető. Ez a komisszió jogosult a felmentett egyéneket azonnali bevonulásra utasítani, vagy a meghatározott időre történt felmentést bizonytalan időre megkötözhetetlenül, esetleg azt is javasolja, hogy a hadvezetőség gondoskodjék a bevonult egyén sorsáról. Ezek a bizottságok, amelyeket köznyelven vesztőörvényszéknek neveztek el, beutadják mindegyiket a helyeket, ahol felmentett egyének tartózkodnak és megvizsgálják műhelyeiket, ipari és üzleti telepeiket, hogy a közvetlen tapasztalat alapján hozzájuk megmondhatatlanul határozzák.

Aradon a mai napon kezdte meg működését ez a komisszió, amelynek elnöke Bellmond tábornok, tagjai pedig Pappert Venczel vezérkari ezredes, Marcskényi főhadnagy, katonai iparüzemek helyettes parancsnoka, Csongor vadászhadnagy, Steigl Arnold magyar királyi ipartűzfelügyelő és Bolgár Lajos, az aradi kereskedelmi és iparkamara s. titkára. E két utóbbi polgári funkcionáriust a kereskedelmi miniszterium megbízásából vették fel a küldetésébe.

A bizottság ma reggel a Varjassy Lajos és Kálmán-utca sarkán lévő Cipészszövetkezeti bakkancsgyárban jelent meg. Az ott felmentett egyéneket a bizottsággal kiküldött egyik ezredorvos újból vizsgálat, illetőleg sorozás alá vette, hogy megállapítsa, kik alkalmosak front vagy segédszolgálatra? A komisszió egyik feladata az, hogy legelőször a segédszolgálatra alkalmas egyéneket adja vissza a hadseregnek, az esetben, ha polgári foglalkozásukban nélkülözhetetlenek. Aki frontszolgálatra alkalmas, annak polgári működését szigorúbban itélik meg és csak amennyiben feltétlenül nélkülözhetetlen, akkor hagyják meg eddigi foglalkozásánál. Természetesen a bakkancsgyárban felmentett egyének között első sorban a fiatalabb munkások felmentését szüntette meg a bizottság. Volt a felmentettek között két szakalkalmazott, aki a háttérre való tekintettel nem jelent meg a gyárban, hanem „bunkómozgást” csinált. Ezeket a bizottság azonnali bevonulásra utasította, mert felmentésüket nyomban hatálytalanította.

Délután a Kossuth-utcai Hendl-féle gépgyárban, majd a Kiss-utcában lévő Rudkovszky-féle részegő gyárban jelent meg a bizottság és ugyancsak felülvizsgálta, illetve kvalifikálta a felmentett egyéneket. Amennyiben a bizottság tagjai között vélemény-eltérés merül fel, szavazással döntenek alóltól, hogy mely egyének felmentését kell megszüntetni. A bizottság általában humanusan teljesíti fontos feladatát, természetesen legelső sorban a katonai szempontokat veszi figyelembe, azonban egyáltalán nem hagyja figyelmen kívül a jelentős közgazdasági érdekeket sem, mert a hadügyminiszteriumnak is az az álláspontja, hogy a gazdasági szempontból nagy horderővel bíró vállalatok üzemének még a háború utolsó stádiumában sem szabad szünetnie.

A bizottság nyolc napra tervezte Aradon való tartózkodását. Ez idő alatt ugyancsak ki-

zárólag a hadsereg számára dolgozó iparvállalatok felmentett alkalmazottait, illetve főnökeit fogja nélkülözhetetlenség szempontjából felülvizsgálni. A munkások (kereskedők, iparosok, pénzügyészek) felmentésének felülvizsgálata csak néhány hét múlva veszi kezdetét.

## H I R E K.

### Éles harc a tengereken.

— Saját tudósítók teletoujelentése. —

**Philadelfia.** A Reuter-ügynökség jelenti: A Jacob Jones amerikai torpedó romboló Bostonból ideérkezett gépezetének megvizsgálása végett. Mielőtt azonban a kikötőbe vontathatták volna, elsüllyedt. Legénységét sábotage gyanúja miatt lefartóztatták.

**Boston.** (Reuter jelentés): A „Cronprinzessin Cecilie” nevű német hajót, amely Hamburgba volt induló és a „Hamburg-Amerikan-Line” még más hajóját lefoglalták.

**Berlin.** A Wolff-ügynökség jelenti: Az elsüllyesztett Housitania amerikai gőzös legénységét Plymoutheban partra tették.

**Berlin.** Ideérkezett jelentések szerint az Egyesült Államok kormánya a már említett kereskedelmi hajókon kívül azokat a segédcirkálókat is lefoglalta, amelyek az amerikai kikötőkben vesztegelték és a cirkálók személyzetét internálták.

**Rotterdam.** Szombaton éjszaka az Északi tengeren 4 német cirkáló és 1 Zeppelint láttak. Nemsokára ágyudörgés hallatszott abból az irányból.

### Palisander hátszoba — a ló árakért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Piros pozsgás, parázs szemű fiatal paraszt asszony állított be ma a Verbos A. és fia butorgyáros cég telepére.

— Mivel szolgáltatunk a fiatal asszonynak? — kérdezte tőle a cég főnöke.

— Egy szoba butort akarnék venni, ha kapnék megfelelőt.

— No, majd csak találunk megfelelőt magának is, — szolt a főnök leereszkedőleg. S vezetni kezdte az asszonyt a butortelep olcsóbb áru között.

— Jó lesz-e ezek közül?

— Szébbet! — felelte röviden a kis magyar asszony. Most díófa, tölgyfa butorok következtek, olyanok, amelyeket a jobb középosztály szokott vásárolni.

— Szépek ugy-e, asszonyka, melyiket akarja?

— Egyiket se! Szébbet!

— Szébbet? De hiszen az túlságosan drága lesz.

— Ne törődjék azzal, az ur, csak mutassa meg.

A főnök ur nézett az asszonyra, vállat vont, gondolt magában valamit s vezetni kezdte a butortelep kínesei közé. Csupa finom mahagoni, stilizált, palisander butorok voltak itt, drágák, értékesek, gyöngyházzal kirakottak, rézzel kicifrázott ékesek.

A kis parasztnyecske nyugodtan végignézte mind, aztán kiválasztott egy gyönyörű palisander hátszobát. A gyáros meglepetten nézett rá:

— De ez a legdrágábbak közül...!

Minék volna ez magának?!

— Már bizony én ezt veszem meg. Hadd

léssék a vingataik, hogy nehesek az ur-asszonyok tekőszék cifrából kezűlt egytán.

— És nem sajnálja a sok pénzt?

— Nem én. Ma adtam el a lovakat. Az uram a fronton van, mit veszdjem velük. Jól megfizették őket, hát odaadtam. Mennyi lesz a butor ára?

— Az bizony ötezer korona.

— No seba, itt az öt darab ezres. Isten áldja, én már megyek is. Oszlán csak kügygye-haza, mert nyolc nap múlva hazakerkezik az uram két heti látogatóba, hadd gyönyörködjék benne ő is.

Igy történt: „nem mese ez gyermek...”

— **Kihallgatás a királynál.** Badenből jelentik: A király ma kihallgatáson fogadta, Czernin Ottokár gróf külügyminisztert, Hazay Samu báró honvédelmi minisztert és Hohenzolnberg herceg berlini nagykövettét.

— **A német császár Pöstyénben.** Berlinből jelentik: Vilmos császár Pöstyénbe utazott Ferdinánd bolgár király meglátogatására.

— **A képviselőház új munkáideje.** Budapestről telefonálja tudósítók: A munkapártban ma élénken foglalkoztak azzal az indítvánnyal, amely a döntési ülések behozatalát előzoza. A párt nagy része helyesli a délutáni üléseket, de végleges döntés csak holnap lesz, amikor az ellenzék vezérével fognak tárgyalni.

— **Értékelések.** A király megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül Léger János 33. gyalogezredbeli hadnagynak, Borecz János dr. 33. gyalogezredbeli főorvosnak és az ellenséggel szemben repülői minőségben vitéz magatartásáért Péczely Béla 33. gyalogezredbeli hadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés tüntetésükre adassék.

— **Vátozás az aradi pótzászlóalj segédtiszti állásában.** Az aradi hálezred tisztikarának egyik nagytehetségű tagja, Stampf János főhadnagy néhány nap múlva megvált az aradi pótzászlóalj segédtiszti állásától. A pótzászlóalj ma megjelent parancsának élén maga a parancsnok, Monzer Ferenc ezredes állt a távozó érdemeit:

— Stamp János főhadnagy magasabb katonai kiképzésre törekedve, 1. hó 10-én egy Leibachban tartandó előkészítő tanfolyamra utazik, mely azok számára nyílik meg, akik egy korábbi felhívásra a vezérkarhoz leendő beosztás céljából önként jelentkeztek. Stamp főhadnagy az ő nehéz feladatát és egész szolgálati tevékenységét, mint a es. és kir. 33. gyalogezred pótzászlóaljának segédtiszteje hét háborús hónapon keresztül látta el. Az összes szolgálati ügyekben fúradhatatlan buzgalomával és ritka kötelességérzetével tűnt ki. Mély sajnálattal látom s velem együtt bizonyára a bajtársak is, ennek a derék és kiváló tisztnek szolgálati helyéről való távozását; adjunk amu benső reményünknek kifejezést, hogy kitűzött célját teljes mértékben el fogja érni. Midőn kitűnő szolgálataiért legteljesebb köszönetemet fejezem ki a távozonak, úgy a magam, mint az összes bajtársak nevében egészséget, szerencsét és gazdag eredményt kívánok neki és a legfelsőbb szolgálat nevében Stamp főhadagnak a pótzászlóalj dícsérő elismerését fejezem ki. Stamp főhadnagy utóda az adjutáni állásban Szömörkényi Rudolf főhadnagy, aki az ezred tartalékos tisztikarának egyik kiváló tagja.

— **Házasság.** Weisz Lipót máv. mérnök és Stein Lici 1917. február 4-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)



## LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

### Berlin nem kapott hivatalos értesítést

#### Amerika szakításáról.

**Berlin.** A külügyi hivatalhoz semmi hivatalos értesítés nem érkezett Amerikából a diplomáciai viszony megszakításáról. Itteni kormánykörökben csodálkoznak azon, hogy Wilson megszegte ígéretét, melyet az 1916. május 7-iki jegyzékében tett. Ebben megígérte, hogy Amerika el fogja téríteni Angolországot nép-jogellenes magatartásától. Csodálkoznak azon, hogy Wilson a szigorított buvárhajó harcot Németország vakmerő lépésének nevezi. Németország mégis nyugodtan várja a fejleményeket és bizik a tengeralattjárókban.

**Berlin.** Bernből jelentik: Svájc politikai magatartásának megváltoztatására gondolni sem lehet.

**Bern.** A Svájci távirati ügynökség jelenti: Wilson a svájci kormányhoz jegyzéket intézett, melyben felszólítja azt, hogy esatlakozzék Amerikának Németországgal szemben való fellépéséhez. A szövetségtanács ma külön ülés-

ben foglalkozott a jegyzékkel és megállapította a Wilsonnak szóló választ, amit csak akkor tesznek közzé, ha Wilson már megkapta a jegyzék szövegét.

**Amsterdam.** Cillon ismert angol diplomata író vezércikkben kifejti, hogy amennyiben Németországnak sikerülne a saját municiótermelését fokozni s amennyiben tengeralatti hadjárataival elérheti, hogy a szövetségesek municiótermelése akár csak tíz perccel is csökkenjen, nem marad semmi kétség aziránt, hogy Németország pénzügyi és gazdasági nehézségei ellenére a világ legteljesebb koalícióját fogja alkotni és a háború problémája Németország szempontjából feltétlen kedvező megoldást nyerai.

**Budapest.** Hadnyánszky György országgyűlési képviselő bejelentette ma este a munkapártban, hogy lemond a verbói kerület mandátumáról.

— **Otrubay Károlyné halála.** Ószinte és igaz részvéttel értesült Arad társadalmáról arról a leújtó hírről, hogy Otrubay Károly kuriai bíró, nyugalmazott törvényszéki elnök boldog és ideálisan szép családi életét a halál árnyékelta le. Rajongásig szeretett hitvese, született Tedeschi Emilia, a legjobb feleség és gyermekeinek imádott édesanyja, tegnap délután hatvankilenc éves korában elhunyt. Hosszu szenvedés tartotta vissza attól az utóbbi években, hogy Arad társadalmi életében részt vegyen és így egyedül a családjának és az irodalomnak élt. Sokan vannak még Aradon, akik emlékeznek Tedeschi Emilia poétikus írására, amelyek a helybeli napilapok hasábjain jelentek meg. A rendkívül nagy intelligenciájú, végtelen finomlelkű urinő egyetlen öröme a szép kultusza volt. Ezenkívül csak a nyomor enyhítése, a szűkölködők segítése nyújtott neki gyönyörűséget. Mint említettük, már hosszabb idő óta betegeskedett, állapota tegnap délelőtt annyira válságossá vált, hogy férjét, aki az Aradi Első Takarékpénztár közgyűlésén elnökölt és híverét, Tedeschi Viktort telefonon kérték haza a haldokló ágyához. Halálát leánya, Mikoss Aladárné és fia, Otrubay Károly császári és királyi vezérkari százados, királyi katonai kabinetiroda tagja és veje, Mikos Aladár esz. és kir. őrnagy, továbbá Tedeschi Viktor Arad város törvényhatósági bizottságának tagja és az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósági tagja gyászolják. Az ószintén megismert nagyszony temetése február hatodikán délután 8 órakor lesz a József főherceg-ut 6. számú házból.

— **Szenhiány miatt bezárt színházak.** **Drezdából** jelentik: Az udvari Operaház kivételével az összes színházakat, kinokat, műcsarnokokat és fürdőket bezárták. — **Frankfurtból** jelentik: Tekintettel a szenhiányra a városi hatóság elrendelte, hogy a magánháztartásokban a konyhákat kivéve, csak a szobák számának felét szabad látni. A színházakat és koncerttermeket bezárták.

— **Hősi halált halt aradi rendőr.** Tegnap délután meghalt Gáiban Horváth Pál aradi rendőr, aki súlyos betegséget szerzett a harc-téren és több hét óta idehaza ápolták családja körében. Ma délelőtt temették el kártársainak és a község lakosságának nagy részvéte mellett. A koszorúkkal borított koporsóját megjelent Kovács Antal gáji rendőrkapitány és több rendőrtiszt. A hazáért hősi halált halt vitéz katonai sírjánál Herczeg Imre rendőrorrmester mondott szép beszédet.

— **Eljegyzés.** Turóczy Sándor, a Magyar Általános Köszönbánya r. t. főtisztviselője, Budapest, eljegyezte Messzer Piroskát, Messzer Lipót kir. tanácsos, Kisjenői nagykereskedő leányát.

— **Az aradi rokkantoknak.** A január 27-iki filmharmonikus hangverseny tiszta jövedelmét, 841 koronát a mai napon adták át a filharmonikusok a helybeli katonai állomásparancsnokságnak a 33. gyalogezred s az aradi honvédek rokkant alapja javára. A hangversenyen felülfizettek: Székely Károly dr. és Sebestyén Lipót dr. 10—10, Varjassy Lajos és Fényes Dezső 8—8, és Schwarz József 6 koronát.

— **Halálozás.** Juhász Jánosné született Pillér Emilia tanítónő február 4-én életének 29. évében ötvenesen elhunyt. Temetése kedden délelőtt 11 órakor lesz az aradi felső temetőben.

— **Kézvétel.** Arad egyik legszele magánháza kelet el a mai napon. Verbos Nándor aradi butorgyáros tudvalevőleg néhány évvel ezelőtt a Marosparton, az Erzsébet-híd mellett Arad városától vásárolt teiken egyemeletes magánházat építtetett, amely a telekkel együtt tudomásunk szerint százötven koronájába került. Az épületet ma kétszázhatvan ezer koronáért megvásárolta özv. Goldschmidt Mihályné.

— **Hadijótékonyág.** Dr. Tolnai Jánosné özv. Vaida Lajosné sírjára szánt koszoru megváltása fejében 20 koronát adományozott a rokkant katonák javára. — Mikosevits Iván 20 koronát, Weisz Lajos 5 koronát adományozott a hadbavonultak hátramaradtjainak javára.

— **Takarékosság a mosásnál.** Aki a ruhamosást olcsón és praktikusán akarja megoldani, az használjon a mosáshoz „Korona szappanport.” Kapható Fekete Jakabnál, Forray-utca. Utalunk mai hirdetésére. 991

— **Új filmek az Apollóban.** A rendetlen vonatközlekedés gyakran teszi ki a mozi-színházakat műsorváltozásnak. A megállapított program szerint az Apolló-színháznak ma a legújabb Nick Fantom-filmet kellett volna bemutatni, de mivel az nem érkezett meg, a „Tiltakozatos szerződés” című izgalmas kémdrámát tűzte műsorra az igazgatóság. A műsorváltozásról idejekorán értesítették a publikumot. A bemutatott képdramának rendkívül érdekes meseszövege van s a kiállítás is megkapja a néző figyelmét. Valószínű, hogy keddre megérkezik az elkészült Nick Fantom-film s akkor bemutatja az Apolló. 3

— **Írásmunkák, sokszorosítások.** Állandó gyors- és gépiro iskola. Internacionális javító műhely: Ziffer és Hollós írógépvállalatának a lópostáival szemben. 877

— **Gyermekkoszúk 50 koronától 250 koronáig Fischer Simon nagyruhásánál.** 811

— **Üzleti könyvek Kerpelánál.** 354

— **A kiadóhivatal izenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésbe ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

## Lloyd George válasza a német blokádra.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Az Havas-ügynökség jelenti Párisból: Párisi estilapok örömjongással vették tudomásul a német—amerikai viszony megszakítását. Az a véleményük, hogy a hadüzenet küszöbön áll.

A londoni sajtó azt írja, hogy számára nem volt meglepetés Amerika szakítása Németországgal. Wilson következetes maradt, remélik, hogy a többi semlegesek követni fogják Amerika példáját.

Lloyd George beszámoló beszédet tartott választó kerületében. Elmondotta, hogy Anglia fölségeit szövetségesének szálította. A Somme offenzíva több ágyuval fejeződött be, mint amennyivel a szövetségesek megkezdtek. Az új kormány további százezer tonna tartalmú új hajókat építtetett, az élelmiszer kérdésben pedig nagyarányú szervező munkásságot folytat. Nem mondhatja, hogy az entente nem hibázott a múltban, ma azonban csak a balkáni helyzet az egyetlen, ami a szövetségeseknek gondot okozhat. A tengeren ép. Anglia erős és a hatalmas angol hadiflota vitézsége, mint eddig, úgy ezután is megfogja a német kálózódást akadályozni. Németország új lépése, a kerlátlan tengeralattjáróharc a teljes barbárságot jelenti, a civilizáció utolsó lepleinek levételét. Az orcátlanságnak a netovábbja, hogy a német kormány megengedi hetenként egy amerikai személyszállító gőzös befutását. A buvárhajóharc a végső kétségbeesést jelenti, ez Németországnak utolsó lépése. A győzelem nélküli béke csak fegyverszünetet jelentene: Németország élelmiszert és municiót halmozna föl, hogy elejét vegye egy esetleges újabb blokádnak és aztán újból elkezdene a háborút. A porosz militarizmus bálványát le kell dönteni, meg kell törni az iránta való tiszteletet még a saját országában is. Be fog bizonyosodni, hogy a porosz militarizmus rögeszméje még saját magát sem tudja megvédelmezni. A kancellár nem törődik a világ itéletével, a becsülettel és a tisztességgel.

Végül figyelmezteti az angolokat a miniszterelnök, hogy akinek csak egy négyzetméternyi terület is van, azt vesse be és utal a kényszermunka törvényre, melyet legutóbb iktattak be.

**Madrid.** Az Egyesült Államok követe tegnap reggel tárgyalásokat folytatott a miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel. Ezután 3 óra hosszig tartó minisztertanács volt. Romanoncz miniszterelnök végül referált a királynak az általa tervezett előrelátható következményekről.

A Novoje Vremja írja az új buvárhajóharcról: A kérdés nem kíván hosszús diplomáciai mérlegelést. Olyan módon kell megoldani, hogy a kereskedelmi hajókat kellőképpen fel kell igyverezni, két gyorsüzemű ágyu hatóságosabb lesz a nemzetközi jog megsértése ellen tiltakozó jegyzékekkel.

# KURZER BERTALAN

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott  
fontechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-paola, II. em.

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

## MOZGOKÉP SZÍNHÁZ.

### Mire megvénülünk.

(Jókai Mór regénye telmen két részben, első részét ma mutatja be az Uránia színház.)

Ha Jókai élne, most lenne boldog igazán, most, amikor színházaknak, mozoknak nézőtere egyaránt az 6 nevétől hangos. Míg élt, úgy teteszté, kevesek azt a csodás, páratlan népszerűséget, amit könyveivel elért; helyesebben, élt benne is az író legolthatatlanabb vágya: együtt láthatni, tudni minél nagyobb tömegben az embereket azokban a percekben, amikor a szemük az 6 génuszának sugarától fényes. Most nagyon betelne a vágya! Egy hónap óta a Magyar Színház műsora szinte teljesen olyan darabokkal díszeszkzik, amiket Hevesi Sándor az 6 regényéből vitt színpadra és most elindítja az Uránia a legújabb Jókai-film méreteit. Ez a film a Mire megvénülünk című kétkötetes regényből készült.

A két hatalmas közönség-kegyhajhászó: a színház meg a mozi, ime, ugyancsak rávetette magát arra a kincsesházra, amit Jókai művei jelentenek. Vajjon melyik bírja jobban? Vajjon melyik rendelkezik több varázsigével, amikor a maga céljainak eléréseért a kincsesházba lép? A cél: a közönség elé varázsolni egy-egy Jókai regényt minél teljesebben, minél tökéletesebben. Oly kérdés ez, amit eldönteni csak egy rövidesen nem is lehet, de különben se fontos a pillanatban, amikor a közönség figyelmét az Uránia nagy eseményére felhívjuk. Elég annyit konstatálni, hogy annak, aki mesélés szándékával nyúl egy-egy Jókai-regényhez, meg van az a jó dolga, hogy Jókai pompázatos fantáziájából annyit vihet el, amennyit épen tud. A film lehetőségei is határoltalanok. A gyönyörű plátóknak, melyeknek lombjai alatt annyi színes szerelmes útkos sánaja száll. A magyar uri élet fényes külsőségei, a pompás fogatok, a pompák. Az országjáró híres mulatózások. A betyár világ rég kiveszést alakjainak felelmes üzeimel. Mind megannyi mozaik Jókai Mór lebilincselő regényében. És e sok mozaik életre kelt a vásznon... A játék előkelő színéről pedig egész sor színpadi kitűnőség gondoskodott. Ezeknek élén Beregi Oszkár, Szerémi Zoltán, Márai Erzsé, Kemeues, Szereghy áll. Róluk, a sikerrel majd bemutatás után.

## NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. február 6-án kedden:

A) Berles.

A) Bérlet.

Tiszt urak a zárdában.

Operette 3 felvonásban.

Középső 4 1/2 órákor.

A szerkesztésért felel:

Budnyánazky Endre társulatában  
Stamber József.

## NYILTÉR.

(Az ezen rovart alatti közlésekért nem vállalunk felelősséget.)

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy Aradon, Szabadság-tér 18. számú házban, I. emelet

**női kalapszalont  
nyitottam.**

Szíves meguntást kér

**Steinfeld III.**

Ottubay Károly ny. kir. Curial bíró a maga, egy Mikoss Aladár szül. Gábor ny. kir. Martiole és Ottubay Károly ez. és kir. vezérkari számadós gyermekei, továbbá Mikoss Aladár ez. és kir. óraagy veje és Mikoss Mariette, Mária, Magda, András, Pál és György unokái, valamint Tedeochi Victor fiúve és számos rokon, ismerős és barátai nevében mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetetlen jó hitves, anyja, nagyanya, anyós és testvér:

### Ottubay Károlyné

szül. Tedeochi Emiljának

f. évi február hó 4-én d. u. 3 órákor életének 69-ik és boldog házasságuk 49-ik évében rövid szenvedés és a halotti szertételek átadása után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó évi február hó 6-án délután 3 órákor fognak József főherceg-ut 6. sz. alatti gyászszobából, a Róm. Cath. Egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedélytől gyászmise áldozat az elhunyt lelki üdvéért f. évi február hó 9-ik napján délelőtt 9 órákor fog a helybeli Kőtemplomú Minorita-átlak szentegyházában az Égés Urának bemutatni.

Által és több ponton!

Arad, 1917. évi február hó 5-én.

Varga Imre első temetőkezelő intézete Arad, Andrássy tér 12. Telefon-szám: 17. Műköltség: 700.

Limbeck János és fia első n. kir. szad. érkeposztó gyára és temetőrendező vállalata.

Juhász János és fiacskája Janika, a maguk, ugyszintén az előírottak nevében is, tájadalomtól szívvel tudatják, a forrón szeretett és felejthetetlen jó nő, illetőleg édesanya, leány, testvér, unokatestvér, sógorzó és rokon

### Juhász Jánosné,

szül. Piller Emilia, tanítónőnek,

folyó évi február hó 4-én, reggeli 8 órákor, életének 29-ik, boldog házasságuk 5-ik évében, hosszas szenvedés következtében, a Mindenható bölcs akaratához képest történt jobbjára szenderült.

A felejthetetlen kedves halott földi maradványai folyó évi február hó 6-án, reggeli 9 órákor fognak Ötvenesen, a gyászszobában, a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint bemutatni, onnan Aradra elszállítva, ugyanazon a felsőtemetőben lévő családi sírhelyben, az örök nyugalomnak átadatni.

Az engedélytől szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért Aradon, a főtisztelendő minorita atyák templomában folyó évi február hó 9-én d. e. 10 órákor fog, a Mindenhatóknak bemutatni.

Pihenése oszónes, drága emléke zúdott legyen!

Ötvenes—Arad, 1917. február hó 5.

Mész János és neje szül. Nefi Rozalia, mint szülő. Piller Károly és neje, mint testvér és sógorzó, özv. Labrentz Gusztáv, mint nagynénje. Appel Gyula és neje szül. Labrentz Aranka, unokatestvére, ugyszintén számos más rokon, jótárs és ismerős nevében is.

## Homunkulus III.

### AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításokban számol be az

### ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

### MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

### LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szűkítette le szövegrészének terjedelmét, miért is a

### LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

### LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

### VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a határon küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

### NAPILAPJA.

# Uránia

— előtérkép

Jókai Filmsorozat II.

Mire

megvénülünk

Regény 4 részben

Folytatása:

péntektől — vasárnapig.

Aradok délután 3 órától a mozi terében  
váltás

Pk. 4927/14-15. 1916. szhoz.

Arverési hirdmény.

Az aradi kir. járási bíróságnak a fenti sz. végzése következtében Petroszky-Iszkronyi fűrészyár r. t. és a Zombolyai takarékpénztár r. t. javára 1871 korona 45 fillér és 1400 K tőke, 1871 K 45 f. után 1914. évi április 15-től és 1400 K tőkekövetelés után 1914. évi május hó 28 napjától járó 6% kamata, 1/2 váltó díj és eddig 304 korona 05 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt és 9000 koronára becsült 38 darab kőfele cserépkályha és egyéb ingó árúk Aradon, II. Vilmos császár-tér 4. sz. háczban 1917. év február hó 8 ik napjának délután 3 óraker nyitvanos arverésen legelőbbet ígérő vevőnek el fognak adni.

Ezen arverés özv. Zsigeri Jánosné és társai javára 86 K tőke és jár., az Aradi közgazdasági bank javára 280 K és 380 K tőke és jár., az Aradi polgári takarékpénztár r. t. aradi cég javára 96 K és 66 K tőke és jár. és a Szechenyi házépítő r. t. temesvári cég javára 145 K 85 f. tőke és jár. iránt is elrende tetik.

Arad, 1917. évi január hó 22.

Najmányi Béla, bir. végrehajtó.

992

Viszonteladók figyelmébe!

Chocoládé, cacaó, Chocoládé-bonbonok és cukorka árúk lerakata: 451

Gábor Mihlós

Arad, Andrassy-tér 18. Salacz-u. sarok. Helyi és vidéki telefon: 10-59.

Házadások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását követelteti vállalatok. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbeszéléseket kér

Halmi József

adásvételi közvetítő iroda. Lakás: Deák Ferenc-u. 5. Telefon 726. 691

FOG. MOHR JEANNETTA vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati terén legjobbnak sikereit működtettem, tisztelettel értesítem a n. e. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em. egy a mostani kor igényeinek megfelelő fogászati műtermet nyitottam, ahol legújabb berítést és amerikai módszer szerint kezelem beteget, foghuzás teljes orvosteleppel (tagyasztás utján.) Aranyfogak, aranykoronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szájpadiás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (piombák), mersceket díj-szabás mellett készítenek. Beesés part-ogazat körve tisztelettel Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8-12-ig, d. n. 2-7-ig. Vidékiek 24 órán belül kielejítetnek. 1127

1989-1917.

Hirdmény.

A takaréktüzhelyekbe beszállított vörösréz melegítő kőpótlására szolgáló vaslemezzel-vízmelegítő és az üs nyílás tető részére szolgáló vas emezfedőlapok legmagasabb árának megállapításáról szetó 4983-1916. M. E. sz. rendeletet a következőkben teszem közzé:

1. §. A jelen §. és a 2. pontjában megnevezett árakra nézve az érték követelhető legmagasabb árak:

1. A takaréktüzhelyekbe beszállított vörös rézvízmelegítő kőpótlására szolgáló, 05-07 mm. vastag vaslemezből készült, kívül és belül horonyozott vízmelegítő fedővel együtt, nagyban való eladásnál kilogrammonként 4.50 korona; kicsinyben való eladásnál kilogrammonként 6.40 korona.

2. A takaréktüzhely nyílásán levő üs nyílás lefedésére szolgáló, négy ponton a tüzhelyrephoz erősíthető fekete vaslemezzel készült fedőlap a szorítóvasakkal együtt a nagyban való eladásnál kilogrammonként 1.50 korona, kicsinyben való eladásnál 2.00 korona.

Az az arutító, aki az 1-ső §-ban meghatározott valamely árucikket a hatós gtag megállapított áránál drágábban árulit, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. január hó 24.

Green, főkapitány.

61-1917.

Hirdmény.

A m. kir. miniszterium 3603-1916. M. E. számú rendeletével a textilhulladékok forgalmába hozatalát a következőképp korlátozza:

A jelen rendelet életbe lépésétől kezdve a 2. §-ban említett „Textilhulladékbizottság” Budapest, IV., Váci körút 84. külön engedélye nélkül textil hulladékot kizárólag csak a „Textilhulladékbizottság” Budapest, IV., Váci-u. 84. utján szabad beszerezniök és a rendelet életbe lépésétől kezdve a fentebb említett textil hulladékokat, valamint az utóbb beszerezett vagy úsmakban előállított ly hulladékot csak az említett bizottság engedélyével szabad eladni vagy egyébként elidegeníteniök. Ezennek az územeknek és textu hulladékok más úton beszerezni vagy készíteniök a bizottság engedélye nélkül eladni. Tízes bázisú textil hulladékot az előbbi rendelkezésben említett

üzemek részére a bizottság külföldi engedélye nélkül eladni vagy bármely célra átengedni.

A textilhulladék adása és vétele — amennyiben nem a jelen §. első bekezdésben említett üzemek beszerzéseiről vagy eladásáról van szó nem esik korlátozás alá.

Aki textil hulladékot a jelen rendelet ellenére közforgalmu vasuton a 9 §-ban meghatározott helyekre való szállítás végett engedély nélkül fuvarozásra felad, vagy azt engedély nélkül hajón, gépkocsin vagy bármely más módon a magyar szent korona országainak területéről kiszállítja, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el, s hat hónapig terjedhető elzárással, és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része a felmerült költség levonásával a rokkanat katonák segélyalapja javára fordítandó. E kihágás miatt az eljárás közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesérvárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

A rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Arad, 1917. január hó 4.

Varjassy, polgármester.

Magyar gyógyborok Kituno minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, linom ízesítésű, zson-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesít a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezre emésztesztő Acido pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1345

Rozsnyay Mátys gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Fagydagantok FRIGIN.

szüntetésére legjobb szer a

elmulasztására, így vizsketegség biztos meg-

Ara ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfajdalmasabb tyukszemétő

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A bútorokat nem rongja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 2 korona.

Legjobb fekete hajfestő

„Helegon”. Egy pár perc alatt bármely najat, vagy bajuszt a legszebb allandó fekete szívre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évében az Aradmegyei Közkórház számára.

712

# Apró hirdetések.

## Levelezés.

**„Jobb napokat is ottam“**  
Jelligere levél ment a kiadóba. Kérem átvenni. 993

**Deák Ferenc**  
Levél vár a kiadóban. 359

**Fogla-halászlal bíró**  
cinos fiatal leány tisztességes szándékból ohajt megismerkedni, egy szép úri bácnival. Levél „Gyógyvirág“ jelligere a kiadóba ker. 1012

## Oktatás.

**Intelligens női-tanár**  
délutáni órára cimbalomtanítót keres. Irásbeli ajánlatot Szabó János címre Pargy Lajos-utca 91. sz. alá kérek. 1004

## Alkalmazást nyer.

**Kölcsházy-könyvtár**  
részére keresek egy nagy polgári végzett kiskönyvt. Kerpel, könyvkereskedő. 994

**Deutsches Mädchen**  
wird gesucht zum 8 Jahr alten Knaben. Krszobai-körút 1/a. 1011

**Keresek február 15-ére**  
egy szakképzett hadmentes fűszer-, rőfő- és rővitarus perfokt első segédet, aki a román nyelvet bírja. Ajánlatok írásbeli igény megjelölésével „Perfokt“ jellegű alatt a lap kiadóhivatalának beküldendő. 959

**Fűszer- és vegyeskereskedés**  
1. hó 15-én be-évre, egy kereskedő szövet alkalmazást nyerhet. Ajánlatokat Weinberger Lipót, Hosszú kerek. 957

**Deutsches Fräulein**  
mit guten Zeugnissen, wird zu einem 4-jährigen Knaben als selbst aufgezogenen. Adresse in der Admi. stration. 974

**Leányok a fűszerüzletbe**  
tanítónak felvételt. Mencer A. Adolf, Pankota. 828

## Alkalmazást keres.

**Hadmentes fiatalleány**  
céltűz állást keres. Cim a kiadóban. 990

**Alföldi diákkezes**  
születésű keres. Cim a kiadóban. 990

**Jó családból való leány**  
1 vagy 2 gyermek mellé bonnanak ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 1002

**Ugyes agoston**  
házakhoz ajánlkozik, esetleg vidékre, is elmeny. Cim a kiadóban. 828

**Jó családból**  
való leány szobaleánynak, vagy nagyobb gyermek mellé ajánlkozik. Csépar Vilma, Úszád. 973

## Kingatlan.

**Helyek keresés**  
2-3 szobával kávé a belvárosban, megvevőkre keresek. Cim a kiadóban. 1001

**Eladó ház**  
7 lakás, üzletkiosztás. 2000 m<sup>2</sup> terület. Zimánfi-utca 2. ker. megvevőkre keresek. Br. Adorján, Nádor-utca 14. sz. om. 1007

**Adómentes**  
új ház, két szobás lakással és kerttel. Eladó. Margit-utca 19. szám. 1008

**Egy kétemeletes**  
modern, adómentes ház és egy üres kert a belvárosban, eladó. Cim a kiadóban. 979

**Eladó**  
Séga Sörház-utca 11. számú új ház, jól jövedelmező, gazdálkodóknak is alkalmas. 785

**Üzleti ház**  
több üzlethelyiséggel, korszerűvel, jogokkal és felszereléssel, bevétel miatt szabad kézből eladó. Borona-u. 21. 818

**4 lakosú szálló**  
Kovács és Aradon egy magánház 2 modern lakással, és gyümölcsös kerttel eladó. Cim a kiadóban. 881

**Részben adómentes ház,**  
2 utcára szülő telekkel eladó. Cim a kiadóban. 941

**Országon 10. számú**  
modern 4 lakosú adómentes ház eladó. 96

**Eladó**  
esetleg bérbeadó Pécsi-utca 24. alatti szőlő és ház (három szoba, ágyasok veranda.) Cim a kiadóhivatalban. 884

**Kiadó lakás.**

**Beosztás-keresés**  
egy elegánsan bútorozott utcai szoba, előszobával, azonnal kiadó. Tudakozódni Ragh mézárásokban. 1010

**Auloh Lajos-utca 15. szám alatt**  
egy 5 szobás utcai lakás, fűdőszobával, esetleg 3 szobás és 2 szobás garcon lakás májusra kiadó. 1009

## Lakást keres.

**Május 1-é**  
keresetek 2 szobás modern földszinti lakás. Cim a kiadóban. 1963

**Keresek bárba**  
egy körülbelül másfél holdas kerthelységet, lakással együtt, március 1-re. Zausinger Henrik, Ba. thány-u. 31. 949

## Gyógyászat.

**Kín és vészkegyesség**  
elleni fehéres kezes kórház. Felső-utca 1. ker. 1011

**Másik Vesz kegyesség.**  
Szívén szer. vészkegyesség, sápkár, májbeteg, a vészkegyességű erdő leghalál, étvágytalanság, gyomorfájások, hányás, székrekedés, gyomorfájás, felfúvódás és vérvérzés, mint a vészkegyesség, az erdő leghalál, erdő mag. kegyesség, az erdő leghalál, mint a vészkegyesség. Ára 3 nap. Hosszú kerek, Hosszú kerek. 12

## Vétel és eladás.

**Varrógép eladó**  
eredeti Singer, stívesítés, hímző készülékkel. Török, Deák Ferenc u. 7., földszint. 1961

**Megvevőkre keresek**  
1800 darab elsőosztályú prima muszafér szőlőlevélt. Cim Szabó Ferenc, Kossuth Lajos-utca 632, Pankota. 1008

**Gyertya,**  
nagyobb vételnél kilója 7 korona 50 fillérrel, kapható Bleiszig és Hirschfeld norinbergi rövidaru nagykereskedésben, Arad. 1005

**Könyvek**  
és egyéb könyvtárakat vesz Deák Béla könyvkereskedés és modern antikváriuma Förray-utca. Telefon 902. 8071

**Vessék**  
a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindentelje egyenruhát valamint használt butort. Videkre is megyek. Bleier Ignóz, Bocskó-utca 1. 761

## Különfele.

**Megújítás**  
cséplő-garnitúrát keres használtba, nyúl cseplőre, Vékony Sándor gépész, Zádorlak. 998

**Írógépek**  
új és használt, üzemkellékek, szakzerű javítások, irásanyagok és sokszorosítók, gépirás tanítás. Bodnár József írógépszaküzletében. Széna-utca 8. Telefon 11-41. szám. 4701

**A drága vasillat**  
teljesen pótolja a pompás zamatu Vanillou, egy zacskó ára 14 fillér. Cukraszoknak, vendégszobáknak nélkülözhetetlen. Földes gyógyszertár, Hosszú kerek. 12

**„Aradi Olajmalom“**  
működő-ét Boros Béni tér 22. (városi mázsaház mellett) megkezdte. Elvállal mindenféle olajmagvakból (kanusvány) mellett olajat készíteni. Ugyanott darázsok is eszközölhetnek. 881

**Ajánlok azonnali átvételre 500 kg. cukrozott** 1000

## kávékonzervet.

**Rosenberg József**  
Thökly Imre-u. 37. sz.

## Ajánlok

**azonnali szállításra:**  
Ez az egész fekete,  
1. Mák kék,  
Cukorcsomagoló,  
Gyertya vegyes nagyság,  
Cigaretta hüvely vattás,  
Kévé kevert, cukrozott,  
Cim-papír valódit.

**Rosenberg József,**  
Keresk. árúgyűjtőszoba 978  
Arad, Thökly Imre-utca 37. szám.

## Hadmentes

## segéd

ki a román nyelvet is bírja, üzletben  
**felvétetik.**  
**Mencer A. Adolf,**  
Pankota. 1008

## Korona szappanpor!

Nem kell többé szappan! Nem kell szóda! Nem kell lugó, a ruhát kíméli, vegyileg tisztít és hőtárolja, a Korona-szappanpor.  
A „Korona-szappanpor“ vegyvizsgálásának eredménye:

**Vélemény:**  
A „Korona-szappanporban“ foglalt anyagok a fehérnemű anyagát nem roncsolják, arra nincsenek káros hatással.  
Dr. Kara Károly, s. k.  
ktr. törvény-zeki hítes vegyész.  
Budapesti m. kir. Államrendőrségi vegyész.  
991

kapható az aradi kerületben:

## Fekete Jakabnál

Arad Förray-utca, hol pipere olkok is kaphatók jutányos árban. Pénzt, időt és ruhát kímél!

# Zsírosszóda

100%-os, 100 kg-os hordókban, nagyobos mennyiségben, napi arhan kapható

**Guttman Sándor**  
Árúgyűjtő Arad, Városi kávéház. 978

## Dohánypajta

4 darab, egyenként 65 méter hosszú, a legújabb típusú, nagy mennyiségű fonyóca állatrésekkel, építésznek is megfelelő anyaggal azonnal eladó.  
Ugyanitt 951

**Bükkszécs is kapható**  
wagrontételeben azonnali szállítással. Értekezni Aradon

**Halmi József**  
Irodalmi irodájában  
Deák Ferenc-u. 5. Telefon: 726.

Perfect német-magyar  
**gyors- és gépirónó**  
alkalmazást keres  
osakia elsőrendű irodában.  
Cim a kiadóhivatalban. 1960

**DURATING!**  
törvényesen védett vegyi szer, amely a kámarn ótányok, egyenruhák, szövetek, női ruhák, reverendák stb. mutatkozó fanyt radikálisan eltávolítja.  
Kapható:  
**Schäffer Henriknél**  
Arad, Andrassy-tér. Magyarorszag kizárólagos képviselőjénél 1—, 1.50, 2— koronás üvegekben. 627

**Földbirtokosoknak**  
35 évre 4% kamat 99 arfolyam,  
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes arfolyam,  
65 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94% arfolyam mellett, továbbá  
aradi és bükkszécsi házakra 50 évre 5% kamat, 1% törlesztés 98 arfolyam mellett törlesztés kölcsönökét folyósított és birtokparcellázásokat elvállalja és gyorsan kereszteni vezeti a Budapesti Kölcsonkörtvetítő és Parcellázó Heszvénnytársaság Budapest, VIII., Kenyermező-u. 6.  
Aradi megbízottunk: **Bonyhádi József** ur, Kapa-u. 47., d. u. 2—-ig.